

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.10.2023
COM(2023) 640 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

ÅRSRAPPORT 2022

OM TILLÄMPNINGEN AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA OCH OM FÖRBINDELSERNA MED DE NATIONELLA PARLAMENTEN

ÅRSRAPPORT 2022

OM TILLÄMPNINGEN AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA OCH OM FÖRBINDELSERNA MED DE NATIONELLA PARLAMENTEN

1. INLEDNING

Detta är den 30:e rapporten om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, som läggs fram enligt artikel 9 i protokoll (nr 2) om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (*protokoll nr 2*) till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Sedan 2018 har rapporten också berört kommissionens förbindelser med de nationella parlamenten, som är viktiga för tillämpningen av dessa principer.

Under 2022 skedde en återgång till normala förhållanden efter avskaffandet av de restriktioner som infördes i mars 2020 på grund av covid-19-pandemin. Detta gäller även förbindelserna med de nationella parlamenten, där merparten av kontakterna återgick från virtuella till fysiska.

Effekterna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina blev kännbara i förbindelserna med de nationella parlamenten och i det interparlamentariska samarbetet – liksom överallt. Kriget var en fråga som de nationella parlamenten berörde i olika yttranden och vid alla möten i Cosac¹. De nationella parlamenten fortsatte dock också att fokusera på kommissionens viktigaste prioriteringar, och ägnade särskild uppmärksamhet åt den gröna och den digitala omställningen och demokratifrågor.

När konferensen om Europas framtid avslutades riktades fokus också på de nationella parlamentens roll. I slutsatserna ingick ett avsnitt om subsidiaritet, med ett antal förslag till åtgärder för att hjälpa till att säkerställa respekten för subsidiaritetsprincipen i EU-lagstiftningen.

De nationella parlamenten reflekterade också intensivt över sin roll i EU:s beslutsfattande och över hur man kan förbättra respekten för europeiska värden, rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter och demokrati. Under det franska ordförandeskapet utfärdade två arbetsgrupper slutsatser om dessa frågor.

Under 2022 började kommissionen i praktiken omsätta de nya åtaganden om bättre lagstiftning som den lagt fram föregående år. Det handlade bland annat om att bättre analysera och kommunicera hur subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna beaktades i förslagen.

2. INSTITUTIONERNAS TILLÄMPNING AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA

2.1. KOMMISSIONEN

Bättre lagstiftning: genomförande av meddelandet, de reviderade riktlinjerna och verktygslådan

Under 2022 genomförde kommissionen de reviderade riktlinjer och verktygslådor för bättre lagstiftning som antogs 2021², vilket ytterligare stärkte tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Som tillkännagavs i meddelandet om bättre lagstiftning från 2021³ började kommissionen systematiskt bifoga en tabell för subsidiaritetsbedömning till alla politiskt

¹ Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor vid Europeiska unionens parlament.

² Se avsnitt 2.1 i förra årets rapport för ytterligare information.

³ COM(2021) 219 final.

känsliga och viktiga förslag, åtföljd av en konsekvensbedömning. Offentliga samråd gör det nu också möjligt att tydligare skilja mellan lokala, regionala och nationella myndigheter och bättre återspegla deras respektive synpunkter.

Dessutom stärkte kommissionen sina territoriella konsekvensbedömningar och införde landsbygdssäkring⁴ för att ta bättre hänsyn till EU:s olika regioners och territoriers behov och särdrag. Vid alla konsekvensbedömningar görs därför en mer omfattande granskning för att fastställa om kommissionens lagstiftningsförslag har några betydande asymmetriska effekter på EU:s olika territorier, såsom gränsöverskridande områden, landsbygdsområden, ömråden, bergsområden, yttersta randområden eller glesbefolkade områden. Denna granskningsmetod visar i en trestegsprocess⁵ om det finns oproportionerliga territoriella konsekvenser som föranleder en territoriell konsekvensbedömning.

Dessutom började kommissionen 2022 genomföra principen ”en in och en ut” fullt ut, vilket innebär att nya bördor för företag och privatpersoner som uppstår till följd av kommissionens lagstiftningsförslag kompenseras genom att minska befintliga bördor inom samma politikområde. Alla efterlevnadskostnader och kostnadsbesparingar presenteras klart och tydligt i sin helhet i konsekvensbedömningarna. Enligt principen ”en in och en ut” kompenseras anpassningskostnaderna i så stor utsträckning som möjligt, medan de administrativa kostnaderna kompenseras inom samma politikområde i så stor utsträckning som möjligt med hänsyn till de enskilda politikområdenas särdrag. Principen har på det hela taget gjort EU:s regelverk mer proportionerligt, lett till en mer omfattande kvantifiering av kostnader och fördelar och fungerat som ett slags kostnadslättnad. Den har således bidragit till att minimera kostnaderna och maximera fördelarna för personer och företag. I 2022 års *Annual Burden Survey*⁶ presenteras öppet de positiva resultat som ledde till att de administrativa bördorna kunde minskas med totalt 7,3 miljarder euro under 2022.

Fit for Future-plattformens bidrag till förenkling och bördeminskning

Under 2022 antog plattformen Fit for Future⁷ – en expertgrupp på hög nivå som hjälper kommissionen att förenkla EU-lagstiftningen och minska onödiga regelbördor – tio yttranden⁸ på grundval av sitt årliga arbetsprogram. Den omfattade ett brett spektrum av frågor, till exempel

⁴ *Landsbygdssäkring* tillkännagavs i meddelandet *En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden*, COM(2021) 345 final. Det innebär att politiken ses över utifrån ett landsbygdsperspektiv, för att beakta de faktiska och möjliga, direkta och indirekta effekterna på sysselsättning och tillväxt i landsbygdsområden samt utvecklingsplaner, social välfärd och miljökvalitet i landsbygdsområden och landsbygdssamhällen. Om betydande negativa effekter uppstår på dessa områden och samhällen kan utformningen och genomförandet av en EU-insats behöva anpassas för att ta hänsyn till deras specifika förhållanden.

⁵ Kommissionens avdelningar undersöker risken för territoriella konsekvenser för vissa specifika typer av regioner/områden med hjälp av undersökande frågor ([verktyg för bättre lagstiftning nr 18](#)). Om svaret på någon av dessa frågor är ”ja” görs en nödvändighetskontroll online av behovet av en territoriell konsekvensbedömning ([verktyg nr 34 för bättre lagstiftning](#)). Vid nödvändighetskontrollen bedöms om det bör göras en territoriell konsekvensbedömning. När risken för territoriella konsekvenser bedöms vara betydande ger en territoriell konsekvensbedömning en inblick i troliga effektmönster i EU och hjälper till att upptäcka drivkrafter och potentiella anpassningsmöjligheter för att säkerställa att politikens effekter blir mer jämnt fördelade.

⁶ Se https://commission.europa.eu/publications/annual-burden-survey_en.

⁷ Plattformen Fit for Future utnyttjar sakkunskap och erfarenheter från nationella, regionala och lokala förvaltningsnivåer och berörda parter. Den består av två grupper: regeringsgruppen (företrädare för nationella, regionala och lokala myndigheter i alla EU-länder och Regionkommittén) och intressentgruppen (experter på bättre lagstiftning som företrädare näringslivet och icke-statliga organisationer samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén). Se https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_sv.

⁸ https://commission.europa.eu/publications/adopted-opinions-2022_en.

ekonomi och beskattning, miljö, den gröna och den digitala omställningen, brottsoffers rättigheter, matsvinn och biologiska lösningar. Många av yttrandena innehöll idéer om förenkling och bördeminskning som skulle kunna leda till förbättringar direkt på lokal och regional nivå. Ett exempel är yttrandet om regeringarnas interoperabilitetsstrategi⁹, där man – i relevanta konsekvensbedömningar – efterlyste en analys av genomförbarheten av ett styrsystem för interoperabilitet. Yttrandet om både översynen av direktivet om utjänta fordon och direktivet om typgodkännande av motorfordon¹⁰ kan också gynna den lokala och den regionala nivån, eftersom man uppmanade kommissionen att överväga en fullständig digitalisering av registreringssystemet och installation av ett centralt registreringssystem och/eller kompatibla system eller säkerställa kompatibilitet och samordning av registreringssystemen mellan och inom medlemsstaterna. I yttrandet om sammankopplingen mellan den digitala och den gröna omställningen¹¹ betonades dessutom vikten av bättre användning av strategisk framsyn och bland annat en bättre tillgång till uppgifter genom bättre bredbandsinfrastruktur och styrning.

Regionkommitténs RegHub-nätverk¹² bidrog med sina erfarenheter på fältet av genomförandet av EU:s politik, som plattformen kunde använda som underlag för sina yttranden. RegHub-nätverket bidrog också till plattformens årliga arbetsprogram genom att föreslå ämnen av intresse för den lokala och regionala nivån¹³. 2022 lade nätverket fram den särskilda rapporten *21st Century Rules for 21st Century Infrastructure*¹⁴. Rapporten handlade om att övervinna de hinder för transport och digital och grön infrastruktur som lokala och regionala förvaltningar stöter på när de genomför infrastrukturprojekt. Den innehöll regionala och lokala myndigheters synpunkter på hinder och möjliga investeringslösningar, som är avgörande för att underlätta den gröna och den digitala omställningen och uppnå EU:s mål i den gröna given, det digitala decenniet och hållbar och smart mobilitet.

Konsekvensbedömningar

Kommissionen analyserar förenligheten med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i alla konsekvensbedömningar av politik- och lagstiftningsförslag. Dessa bedömningar är föremål för en oberoende kvalitetskontroll av nämnden för lagstiftningskontroll¹⁵. Nämnden granskade 70 konsekvensbedömningar under 2022, jämfört med 83 under 2021.

Vid bedömningen av förenligheten med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna är alla gränsöverskridande aspekter av särskild betydelse, till exempel förslaget till direktiv om återvinning och förverkande av tillgångar¹⁶. I konsekvensbedömningen framhölls att medlemsstaternas enskilda insatser för att bekämpa organiserad brottslighet inte är tillräckliga

⁹ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR3_10%20Governments%20interoperability%20strategy_rev.pdf.

¹⁰ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR2_05%20ELV_rev.pdf.

¹¹ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR1_01%20Interconnectivity_rev.pdf.

¹² RegHub är ett nätverk av lokala och regionala myndigheter och har som mål att samla in erfarenheter från genomförandet av EU-politiken via samråd med aktörer på lokal nivå. Ytterligare information finns här: <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>.

¹³ För mer information om RegHub-nätverkets arbete, se avsnitt 2.4 nedan.

¹⁴ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>.

¹⁵ Nämndens verksamhet presenteras i dess årsrapporter: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_en#annual-reports.

¹⁶ SWD(2022) 245 final, Commission Staff Working Document – *Impact assessment report accompanying the proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on asset recovery and confiscation* (ej översatt till svenska).

för att ta itu med de organiserade kriminella gruppernas gränsöverskridande karaktär. Detta beror på att 70 % av de kriminella grupper som bedriver verksamhet i EU är verksamma i mer än tre medlemsstater och gömmer och återinvesterar egendom som härrör från brottslig verksamhet på hela den inre marknaden¹⁷.

När det gäller förslagets proportionalitet låg fokus för denna särskilda konsekvensbedömning på i vilken utsträckning åtgärderna är proportionerliga, även i förhållande till bördan för medlemsstaterna. I analysen undersöktes möjliga ingrepp i medlemsstaternas frihet att själva organisera sig och avvägningen mellan effektivitet och ingrepp i de grundläggande rättigheterna. Slutsatsen var att de föreslagna åtgärdernas inverkan på medlemsstaterna i fråga om nödvändiga resurser och behovet av att anpassa de nationella ramarna uppvägdes av de förväntade fördelarna med att myndigheterna bättre kan spåra och identifiera, frysa, förvalta och förverka olagliga tillgångar.

Utvärderingar och kontroller av ändamålsenligheten

Subsidiariteten och proportionaliteten är även avgörande inslag i de utvärderingar och kontroller av ändamålsenligheten som bedömer om åtgärder på EU-nivå har gett de förväntade resultaten när det gäller effektivitet, ändamålsenlighet, samstämmighet, relevans och europeiskt mervärde.

Nämnden för lagstiftningskontroll granskade under 2022 tio större utvärderingar, däribland två kontroller av ändamålsenligheten. Utvärderingarna bidrar också till att bedöma om EU:s åtgärder fortfarande är förenliga med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna över tid.

Utvärderingen av direktivet om avloppsslam¹⁸ visade till exempel att direktivet bibehöll sitt mervärde jämfört med rent nationell lagstiftning, eftersom det är det enda rättsliga instrument som tillhandahåller en EU-omfattande ram för miljöförhållanden för markskydd för säker användning av slam på jordbruksmark i EU. I direktivet fastställs en miniminivå av harmonisering av föroreningsbekämpningen, vilket minskar miljö- och hälsoriskerna i samband med återvinning av slam i jordbruket. Utvärderingen visade att även om många medlemsstater hade antagit strängare regler, låg direktivets miniminivå för miljöskydd till grund för nationella bestämmelser i andra medlemsstater och i kandidatländer där minimistandarderna i direktivet ännu inte hade uppnåtts. Direktivet var därför helt i linje med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

2.2. EUROPAPARLAMENTET¹⁹

Under 2022 mottog Europaparlamentet 249 inlagor från nationella parlament enligt protokoll nr 2. Av dessa inlagor var 34 motiverade yttranden²⁰ och 215 var andra inlagor (som inte avsåg

¹⁷ De kriminella grupperna använder ett komplext nät av bankkonton och bulvanföretag i olika jurisdiktioner för att dölja transaktionsspåren och dölja källan till och ägandet av medlen. Enligt uppgift inriktar brottslingar sig på de medlemsstater som har mindre effektiva system för återvinning av tillgångar. Det är därför avgörande att det vidtas förnyade ansträngningar i hela EU mot de kriminella organisationernas finansiella medel för att på ett effektivt sätt kunna återvinna hjälpmedel vid och vinning av brott. Förslaget till direktiv skulle underlätta det gränsöverskridande samarbetet och bidrar till en effektivare bekämpning av den organiserade brottsligheten.

¹⁸ SWD(2023) 157 final.

¹⁹ Avsnitt 2.2–2.4 i denna rapport grundas på bidrag från respektive EU-institutioner och EU-organ.

²⁰ Europaparlamentet och kommissionen (som registrerade 16 motiverade yttranden under samma period) räknar motiverade yttranden på olika sätt. Kommissionen räknar ett motiverat yttrande som rör fler än ett kommissionsförslag som ett enda motiverat yttrande för statistiska ändamål. För fastställandet av huruvida tröskeln för gult eller orange kort har uppnåtts för ett kommissionsförslag räknas ett sådant yttrande som ett motiverat yttrande för vart och ett av de förslag som avses. Europaparlamentet räknar däremot lika många motiverade yttranden som berörda förslag. Tröskelvärdena fastställs i artikel 7 i protokoll nr 2.

förenligheten med subsidiaritetsprincipen). Som jämförelse tog Europaparlamentet under 2021 emot 227 inlagor, varav 24 var motiverade yttranden.

Nacho Sánchez Amor (S&D/Spanien) och Karen Melchior (Renew/Danmark) var ständiga föredragande för subsidiaritet i utskottet för rättsliga frågor (JURI) under första respektive andra halvåret 2022. Under 2022 bidrog utskottet till Cosacs 37:e²¹ och 38:e²² halvårsrapporter om utvecklingen av EU:s förfaranden och praxis som är relevanta för parlamentarisk granskning.

Europaparlamentets utredningstjänst fortsatte att hjälpa Europaparlamentet att ta hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i dess arbete. Under 2022 gjordes 45 inledande utvärderingar av kommissionens konsekvensbedömningar²³, en omfattande analys av de reviderade riktlinjerna för bättre lagstiftning²⁴, sex efterhandsbedömningar av genomförandet på EU-nivå, 20 utvärderingar av genomförandet, fyra paper om det praktiska genomförandet (inklusive en publikation som granskar kommissionens årliga arbetsprogram), fyra detaljerade rullande checklistor och en annan studie. När det gäller europeiskt mervärde kom det också två rapporter om kostnaderna för bedömningar av utomeuropeiskt mervärde och två om europeiskt mervärde, fem paper om mervärdet av den befintliga EU-politiken samt tre andra publikationer.

2.3. EUROPEISKA UNIONENS RÅD

Under 2022 fortsatte Europeiska unionens råd (rådet) och dess berörda arbetsgrupper att övervaka att de slutsatser om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna som rådet och Europeiska rådet antagit under tidigare år genomfördes på ett ändamålsenligt sätt. Det handlade bland annat om Europeiska rådets slutsatser om det fortsatta fullgörandet av EU:s agenda för den inre marknaden²⁵, rådets slutsatser om bättre lagstiftning – konkurrenskraft och hållbar tillväxt för alla²⁶, rådets slutsatser om regulatoriska sandlådor och experimentklausuler som verktyg för ett innovationsvänligt, framtidssäkert och motståndskraftigt regelverk som hanterar omvälvande utmaningar i en digital tidsålder²⁷, och rådets slutsatser om datateknik för att förbättra ”bättre lagstiftning”²⁸.

Utöver sina skyldigheter enligt fördraget håller rådet medlemsstaterna informerade om de nationella parlamentens yttranden över kommissionens lagstiftningsförslag. Under 2022 distribuerade rådets generalsekretariat 32 motiverade yttranden, som tagits emot enligt protokoll nr 2, och 152 yttranden som avgetts inom ramen för den politiska dialogen²⁹.

²¹ <https://www.parlue2022.fr/content/download/10398/file/37th%20Bi-annual%20Report%20of%20COSAC.pdf?inLanguage=eng-GB>.

²² <https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2022/11/3.-38th-Bi-annual-Report-of-COSAC.pdf>.

²³ Definitionerna av begreppen i detta stycke finns i EU:s terminologidatabas Iate: <https://iate.europa.eu/home>.

²⁴ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/699463/EPRS_BRI\(2022\)699463_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/699463/EPRS_BRI(2022)699463_EN.pdf).

²⁵ EUCO 17/18, punkterna II/2 och IV/15, EUCO 13/20, punkt II/4 och när det gäller genomförandet, rådets dokument ST 11654/21.

²⁶ Rådets dokument ST 6232/20, punkterna 2 och 12.

²⁷ Rådets dokument ST 13026/1/20 REV 1, punkterna 3 och 12.

²⁸ EUT C 241, 21.6.2021, s. 13.

²⁹ Alla yttranden från de nationella parlamenten skickas inte systematiskt till rådets generalsekretariat. Antalet mottagna yttranden kan därför variera mellan institutionerna, se även fotnot 20.

2.4. REGIONKOMMITTÉN

Under 2022 fortsatte Regionkommittén att arbeta med subsidiaritet, proportionalitet och bättre lagstiftning, med utgångspunkt i prioriteringarna för mandatperioden 2020–2025³⁰. De är bland annat att fortsätta att bidra till att förbättra EU-lagstiftningen, bättre förutse dess territoriella konsekvenser och främja principen om aktiv subsidiaritet³¹. Detta bekräftas av slutsatserna i Regionkommitténs årsrapport om tillståndet i EU:s regioner och kommuner 2022³², där man underströk subsidiaritetsprincipens betydelse i EU:s sammanhållningspolitik och Regionkommitténs nyckelroll när det gäller att främja debatten om subsidiariteten vid konferensen om Europas framtid.

Övervakning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Under 2022 utfärdade Regionkommittén 23 yttranden om lagstiftningsförslag, 31 yttranden om andra dokument eller ämnen och åtta resolutioner. Av dessa innehöll 24 yttranden uttryckliga hänvisningar till efterlevnaden av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna eller konkreta rekommendationer för att förbättra efterlevnaden. Dessutom behandlade sju resolutioner frågor om subsidiaritet och proportionalitet, däribland resolutioner om konferensen om Europas framtid (januari 2022), om resultaten och uppföljningen av konferensen (juni 2022) och två resolutioner om kommissionens arbetsprogram 2023 (juni och november–december 2022).

Regionkommitténs styrgrupp för subsidiaritetsfrågor fastställde fyra prioriterade ärenden för subsidiaritetsövervakning³³ och fem ytterligare förslag som ”också var relevanta” för övervakning³⁴ under 2022. Under denna period skickade Regionkommitténs nätverk för övervakning av subsidiaritetsprincipen 20 bidrag till Regionkommittén. Vid årets slut hade Regionkommittén antagit eller höll på att utarbeta yttranden om de flesta av de initiativ som identifierats och offentliggjorts.

Aktiv subsidiaritet och bättre lagstiftning i ett större EU-sammanhang

Vid konferensen om Europas framtid förespråkade Regionkommittén begreppet ”aktiv subsidiaritet”, särskilt genom sina förslag om hur aktiv subsidiaritet kan användas för att bättre involvera parlament, regioner och städer i utformningen av EU:s politik. Regionkommittén efterlyste bland annat en systematisk användning av den subsidiaritetstabell som utarbetats av Regionkommittén, mer transparenta och bredare territoriella konsekvensbedömningar för att utvärdera effekterna av EU:s lagstiftning i städer och regioner, att subsidiaritetsprincipen tillämpas på EU:s styrningsprocesser, till exempel den europeiska planeringsterminen. Regionkommittén ansåg att de nationella/regionala parlamenten och/eller Regionkommittén i

³⁰ Resolution från Europeiska regionkommittén – Europeiska regionkommitténs prioriteringar för 2020–2025 – EU närmare medborgarna genom sina byar, städer och regioner (EUT C 324, 1.10.2020, s. 8–15) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020XR1392>.

³¹ Begreppet *aktiv subsidiaritet* innebär att nationella parlament och lokala och regionala myndigheter inkommer med bidrag under lagstiftningsprocessens förberedande fas för att hjälpa kommissionen att ”kalibrera” sina förslag inom ramen för flernivåstyrningen. Se rapporten om aktiv subsidiaritet från arbetsgruppen för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre men göra det effektivare”: https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_sv.

³² [4739 Report State of R and C 2022 EN-N - main page.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_sv).

³³ De prioriteringar som fastställdes var nollföroreningspaketet (med förslag om integrerad vattenförvaltning och luftkvalitet), klimatåtgärds paketet (med certifiering av koldioxidupptag och hållbar användning av bekämpningsmedel), förslaget om multimodala digitala mobilitetstjänster, och förslaget om likabehandlingsorgan.

³⁴ De som identifierades som ”också relevanta” var digital utbildning och digitala färdigheter, minimiinkomst, den europeiska strategin för vård och omsorg, översynen av direktivet om avloppsvatten från tätbebyggelse, och EU:s strategi för interoperabilitet mellan EU-länderna.

händelse av en fördragsreform skulle ges initiativrätt att föreslå eller upphäva EU-lagstiftning, och föreslog att proportionalitetsprincipen skulle ges samma rättsliga ställning som subsidiaritetsprincipen.

Synpunkterna från Regionkommitténs delegation och dess dåvarande ordförande Apostolos Tzitzikostas (som föredragande om subsidiaritet i arbetsgruppen för demokrati vid konferensen om Europas framtid) bidrog till utformningen av konferensens viktigaste rekommendation i detta avseende, närmare bestämt förslag nr 40, där det fastställs att "[a]ktiv subsidiaritet och flernivåstyre är centrala principer och grundläggande inslag för EU:s funktionssätt och demokratiska ansvarsskyldighet"³⁵. I förslag nr 40 föreslås att "Regionkommittén bör reformeras så att den omfattar lämpliga kanaler för dialog för regioner samt städer och kommuner och ges en större roll i den institutionella arkitekturen i frågor där territoriella effekter berörs". Där anges också att "[e]n systematisk användning av en subsidiaritetsdefinition som alla EU-institutioner gemensamt kommit överens om skulle kunna bidra till att klargöra om beslut måste fattas på europeisk, nationell eller regional nivå".

Med anledning av dessa rekommendationer hölls den 10:e subsidiaritetskonferensen i Valencia (Spanien) den 11 november 2022³⁶. I närvaro av kommissionens vice ordförande Maroš Šefčovič (via videomeddelande), kommissionsledamot Elisa Ferreira och ledamöter av Europaparlamentet antog konferensen en rad slutsatser för att ytterligare främja begreppet "aktiv subsidiaritet" som en central del av EU:s agenda för bättre lagstiftning och för att stärka de lokala och regionala nivåernas bidrag till evidensbaserat och framtidssäkert beslutsfattande i EU. Konferensdeltagarna ville att aktiv subsidiaritet skulle integreras i EU:s relevanta styrningsprocesser, att Regionkommittén skulle spela en mer aktiv roll i övervakningen av subsidiaritetsprincipen och att det i händelse av en fördragsreform skulle finnas en lagstiftningsfunktion inom viktig territoriell politik.

Under 2022 fortsatte Regionkommittén att utveckla sina insatser för bättre lagstiftning, varav vissa genomfördes i partnerskap med kommissionen och Europaparlamentet – särskilt genom plattformen Fit for Future, RegHub-nätverket och kommitténs bidrag till Europaparlamentets betänkande om bättre lagstiftning med gemensamma krafter, som antogs i maj 2022³⁷. RegHub-nätverket bidrog till två riktade samråd med berörda parter om plattformen Fit for Future, som mynnade ut i två yttranden över plattformen Fit for Future som utarbetades av Regionkommitténs föredragande.

Regionkommitténs presidium inrättade den nya styrgruppen för bättre lagstiftning och aktiv subsidiaritet i juni 2022, som officiellt lanserades den 11 november 2022 och ersatte den tidigare styrgruppen för subsidiaritetsfrågor. Gruppen, som leds av Karl-Heinz Lambertz (BE-PES), före detta ordförande för Regionkommittén, verkar för en mer integrerad och rationaliserad styrning av ReK på området för bättre lagstiftning, inbegripet övervakning av subsidiaritetsprincipen, i syfte att öka samstämmigheten, synligheten och genomslagskraften i Regionkommitténs arbete och stärka de interinstitutionella kontakterna. Presidiet gav styrgruppen i uppdrag att undersöka möjligheten att särskilt fokusera på att bedöma EU-lagstiftningens territoriella konsekvenser för landsbygdsområden i syfte att utveckla en princip för landsbygdsäkring för Regionkommittén.

³⁵ Konferensen om Europas framtid: Rapport om slutresultatet
<https://futureu.europa.eu/sv/pages/reporting?format=html&locale=sv>.

³⁶ *Active Subsidiarity: Daring more EU democracy – Creating EU added value*
(<https://cor.europa.eu/sv/events/Pages/10th-subsidiarity-conference.aspx>).

³⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0167_SV.html.

2.5. EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

Under 2022 avkunnade Europeiska unionens domstol några domar om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

För det första klargjorde domstolen subsidiaritetsprincipens tillämpningsområde. Enligt artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen är principen endast tillämplig på områden där EU inte har exklusiv befogenhet. Frågan uppstod i samband med den talan som två medlemsstater väckt i fråga om den allmänna villkorlighetsförordningen³⁸.

Domstolen ansåg att en förordning som innehåller finansiella regler om unionsbudgetens uppställning och genomförande, i den mening som avses i artikel 322.1 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, omfattas av unionens befogenhet avseende unionens funktionssätt, och att en sådan befogenhet till sin natur endast kan utövas av unionen själv. Den drog slutsatsen att subsidiaritetsprincipen i ett sådant fall inte var tillämplig³⁹. Kommissionen var följaktligen inte skyldig att översända sitt förslag till förordning till de nationella parlamenten enligt protokoll nr 2.

Tribunalen ansåg dock att subsidiaritetsprincipen var tillämplig på förordningen om inrättande av EU:s system för koncentrationskontroll⁴⁰, eftersom den delvis grundar sig på artikel 352 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och således inte omfattas av EU:s exklusiva befogenhet⁴¹.

Tribunalen upprepade att subsidiaritetsprincipen dels består av ett *negativt test* (där det prövas huruvida de planerade målen inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på egen hand), dels av ett *positivt test* (där det prövas huruvida målen, på grund av deras omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå). Genom dessa båda delar av testet prövas slutligen en och samma fråga ur två olika perspektiv, nämligen om åtgärder ska vidtas på unionsnivå eller på nationell nivå för att uppnå målen⁴².

För det andra krävde den rättsliga prövningen av den allmänna villkorlighetsförordningen också att domstolen skulle uttala sig om proportionalitetsprincipen. Domstolen erinrade om att unionslagstiftaren har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning som inte endast omfattar arten av och tillämpningsområdet för de bestämmelser som ska antas på områden som innebär val av såväl politisk som ekonomisk eller social art, utan även i viss utsträckning fastställandet av de underliggande sakförhållandena.

I det målet ansågs det inte styrkt att unionslagstiftaren hade överskridit sitt stora utrymme för skönsmässig bedömning i detta avseende då den fann det vara nödvändigt att minska de allvarliga risker som kan uppstå till följd av överträdelser av rättsstatens principer⁴³ – risker att påverka EU:s sunda ekonomiska förvaltning eller skyddet av unionens ekonomiska intressen. Tribunalen underkände dessutom argumentet om att de kriterier som avgör vilka och hur omfattande åtgärder som ska vidtas inte var tillräckligt precisa. I synnerhet konstaterade den att de åtgärder som vidtas ska vara strikt proportionella i förhållande till i vilken mån de

³⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten, EUT L 433I, 22.12.2020, s. 1.

³⁹ Dom av den 16 februari 2022 i mål C-157/21 Polen mot Europaparlamentet och rådet, ECLI:EU:C:2022:98, punkt 241.

⁴⁰ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer ("EG:s koncentrationsförordning"), EUT L 24, s. 1.

⁴¹ Dom av den 13 juli 2022 i mål T-227/21, Illumina mot kommissionen, ECLI:EU:T:2022:447, punkt 160. Domen har överklagats till domstolen (mål C-611/22 P).

⁴² Ibid., punkt 158.

⁴³ Dom av den 16 februari 2022 i mål C-157/21 Polen mot Europaparlamentet och rådet, ECLI:EU:C:2022:98, punkterna 354–357.

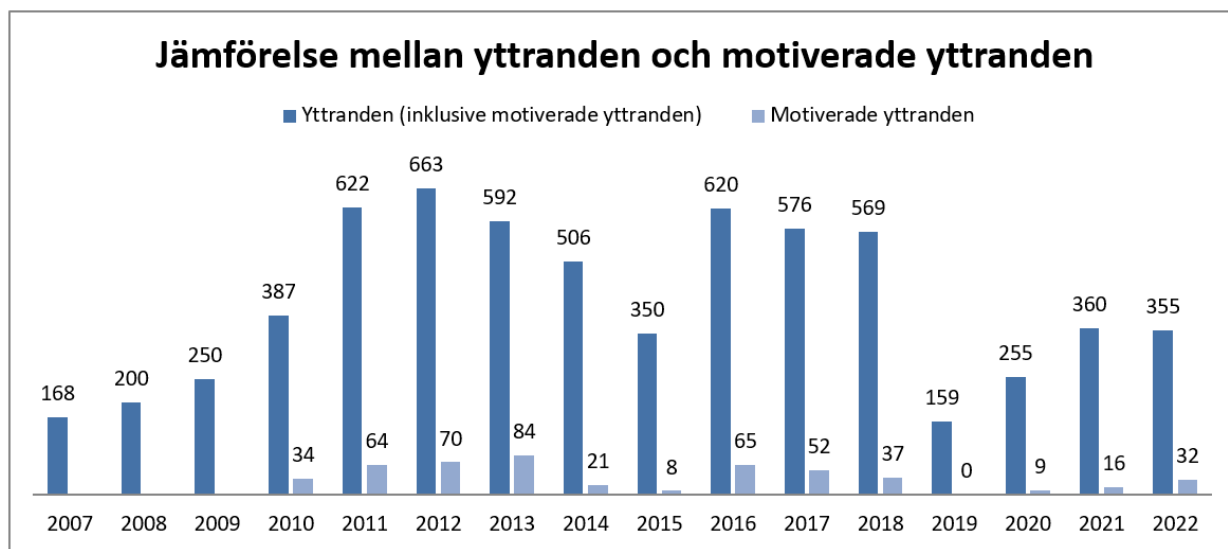
konstaterade överträdelserna påverkat EU:s budget eller ekonomiska intressen. Mot bakgrund av dessa överväganden avvisade tribunalen argumenten om att proportionalitetsprincipen skulle ha åsidosatts, tillsammans med alla andra grunder⁴⁴.

3. DE NATIONELLA PARLAMENTENS TILLÄMPNING AV SYSTEMET FÖR SUBSIDIARITETSPRÖVNING

3.1. ÖVERSIKT

Under 2022 mottog kommissionen **32 motiverade yttranden**⁴⁵ från de nationella parlamenten⁴⁶. Detta är betydligt fler än under de föregående tre åren (2019–2021) och dubbelt så många som 2021 (se diagrammet nedan). Trots denna ökning har kommissionen konstaterat att ett antal motiverade yttranden inte grundar sig på någon tydlig kritik mot en överträdelse av subsidiaritetsprincipen utan snarare på en upplevd brist på analys av nationella förhållanden.

Det är också värt att notera att antalet motiverade yttranden och det totala antalet yttranden hittills har minskat betydligt under den nuvarande kommissionens mandatperiod (sedan december 2019) jämfört med de två föregående mandatperioderna (2009–2014 och 2014–2019).

Av de 39 nationella parlamenten eller kamrarna avgav 13 motiverade yttranden under 2022 (jämfört med sju under 2021 och åtta under 2020), från tio medlemsstater. Den kammare som avgav överlägset flest motiverade yttranden var Sveriges riksdag med 14 motiverade yttranden, vilket motsvarar mer än 40 % av det totala antalet. Andra kamrar som avgav motiverade yttranden under 2022 var Tjeckiens *Poslanecká sněmovna* (4), Frankrikes *Sénat* (4), Danmarks *Folketing* (2) och Tjeckiens *Senát*, Tysklands *Bundesrat*, Nederländernas *Eerste Kamer*, Ungerns

⁴⁴ Ibid., punkterna 358–363. Se även de argument som avvisades i domen av den 16 februari 2022 i mål C-156/21, Ungern mot Europaparlamentet och rådet, ECLI:EU:C:2022:97, punkterna 339–346.

⁴⁵ Enligt protokoll nr 2 får varje nationellt parlament eller kammare i ett nationellt parlament inom åtta veckor från den dag då ett utkast till lagstiftningsakt översänds på unionens officiella språk avge ett motiverat yttrande med skälen till att de anser att det aktuella utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Se även fotnot 51.

⁴⁶ Antalet avser det totala antal yttranden som inkom från parlamentariska kamrar enligt protokoll nr 2. Se även fotnot 20 och bilaga 1 för en förteckning över de dokument för vilka kommissionen tog emot motiverade yttranden.

Országgyűlés, Irlands *Houses of the Oireachtas* (båda kamrarna avgav ett gemensamt motiverat yttrande), Nederländernas *Tweede Kamer*, Bulgariens *Narodno Sabranie* och Finlands riksdag (som samtliga har avgett ett yttrande var).

De 32 motiverade yttranden som inkom under 2022 avsåg **24 olika förslag** (se bilaga 1). Endast fyra förslag fick fler än ett motiverat yttrande och inga fick fler än fem. Av de 32 mottagna yttrandena avsåg fem Europaparlamentets förslag om att reformera EU:s vallag, fyra avsåg förslaget till en europeisk mediefrihetsakt och två avsåg förslagen till ändring av direktivet⁴⁷ och förordningen⁴⁸ om marknaderna för gas och vätgas. Alla återstående motiverade yttranden avsåg olika kommissionsförslag. Av kommissionens sex övergripande prioriterade områden för 2019–2024⁴⁹ var de två prioriteringar som fick flest motiverade yttranden En ny satsning på demokrati i EU och Den europeiska gröna given.

I avsnitt 3.2 nedan behandlas de viktigaste förslag som fick mer än ett motiverat yttrande.

3.2. VIKTIGA FÖRSLAG

När det gäller förslaget att reformera **EU:s vallag**⁵⁰, som är ett förslag som lagts fram av Europaparlamentet enligt artikel 14.2 i fördraget om Europeiska unionen, mottog kommissionen motiverade yttranden från Sveriges riksdag, Danmarks *Folketing*, Nederländernas *Eerste* och *Tweede Kamer* och ett gemensamt yttrande från båda kamrarna i Irlands *Houses of the Oireachtas*. Sedan 2017 har inget enskilt förslag fått så många motiverade yttranden som motsvarar så många röster (8), även om detta fortfarande låg långt under tröskeln för ett ”gult kort”⁵¹.

Sveriges riksdag ansåg att målen i Europaparlamentets förslag bättre skulle kunna uppnås av medlemsstaterna själva. Detta beror på att de svenska reglerna för val till Europaparlamentet liknar dem för nationella val, är kända för väljarna och skulle bidra till att upprätthålla förtroendet för de befintliga reglernas tillförlitlighet. Både Sveriges riksdag och Danmarks *Folketing* hävdade att de politiska partiernas interna organisation och valkampanjernas funktion bör regleras på nationell nivå för att ta hänsyn till nationell praxis och nationella traditioner. *Folketinget* hade en liknande uppfattning om att sänka rösträttsåldern till 16 år. Irlands *Houses of the Oireachtas* förklarade att förslaget inte, med kvalitativa och kvantitativa indikatorer, motiverade varför dess mål inte i tillräcklig utsträckning kunde uppnås av medlemsstaterna. De drog därför slutsatsen att förslaget inte kunde anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen, eftersom det inte visar att resultaten bättre skulle kunna uppnås på EU-nivå och att det därmed skulle kunna inkräkta på ett område som omfattas av nationell behörighet.

Utöver dessa motiverade yttranden stödde Tjeckiens *Poslanecká sněmovna* den tjeckiska regeringens många reservationer mot utkastet till förordning i sin ramständpunkt och uttryckte reservationer mot de flesta av de föreslagna bestämmelserna. Den motsatte sig särskilt att sänka rösträttsåldern till 16 år och minimiåldern för att ställa upp i val till 18 år, införa en möjlighet till poströstning vid val till Europaparlamentet, införa strikta kvoter eller varvade listor till stöd för

⁴⁷ COM(2021) 803 final.

⁴⁸ COM(2021) 804 final.

⁴⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024_sv.

⁵⁰ 2020/2220(INL).

⁵¹ Tröskeln för ”gult kort”, som utlöser en obligatorisk omprövning av ett utkast till rättsakt, uppnås när motiverade yttranden från de nationella parlamenten står för minst en tredjedel av alla röster som tilldelats dem (18 av 54). Varje nationellt parlament har två röster. I ett tvåkammerssystem har vardera kammare en röst. För utkast till lagstiftningsakter som lagts fram i enlighet med artikel 76 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt inom området med frihet, säkerhet och rättvisa är tröskeln en fjärdedel av rösterna (14 av 54).

kvinnors representation, skapa en alleuropeisk valkrets, och att inrätta ett nytt valorgan. Tjeckiens *Senát* uttryckte också reservationer mot vissa av de föreslagna ändringarna med avseende på subsidiaritetsprincipen⁵². Däremot avgav Tysklands *Bundesrat* ett yttrande som i stort stödde förslaget inom ramen för den politiska dialogen.

Inom ramen för prioriteringen En ny satsning på demokrati i Europa gav förslaget till en **europaisk mediefrihetsakt**⁵³ upphov till fyra motiverade yttranden och åtta yttranden inom ramen för den politiska dialogen, däribland ett yttrande på eget initiativ innan förslaget offentliggjordes.

I sina motiverade yttranden menade två kamrar att det fanns en brist på respekt för nationella kulturella traditioner. Ungerns *Országgyűlés* ansåg att förslaget till förordning skulle leda till en hög grad av harmonisering, som den ansåg vara obefogad med tanke på medlemsstaternas olika traditioner och den fragmenterade mediemarknaden till följd av språkliga och kulturella särdrag. Tysklands *Bundesrat* invände mot en alltför stor inblandning i medlemsstaternas kulturella suveränitet och gällande tysk lagstiftning (regleringen av medierna är delstaternas befogenhet). Det motsatte sig också valet av den inre marknaden som rättslig grund för att reglera medierna i Europa. Dessutom hävdade Frankrikes *Sénat* i sitt motiverade yttrande att säkerställandet av en mångfald av åsikter inte kunde baseras på ekonomiska kriterier och ifrågasatte valet av rättslig grund och mervärdet av den föreslagna lagstiftningen. Danmarks *Folketing* ansåg att medierna, med tanke på de begränsade gränsöverskridande inslagen, skulle kunna regleras bättre på nationell nivå. I alla motiverade yttranden, utom i yttrandet från Danmarks *Folketing*, angavs att ett direktiv skulle ha varit ett lämpligare rättsligt instrument än en förordning.

Vissa av de yttranden som avgavs inom ramen för den politiska dialogen återspeglade ovannämnda invändningar om inblandning i nationella befogenheter i kulturella frågor och valet av en förordning som rättsligt instrument, samtidigt som de också tog upp flera andra synpunkter. Till exempel föreslog Irlands *Houses of the Oireachtas* att man skulle fokusera mer på digital kompetens. Nederländernas *Eerste Kamer* efterlyste minimistandarder för arbetsvillkor och anställningstrygghet för journalister för att göra frilansjournalister mindre sårbara. Tjeckiens *Poslanecká sněmovna* och Tjeckiens *Senát* uttryckte tveksamhet om den rättsliga grunden och begärde att den europeiska medienämndens befogenheter och tillämpningsområde skulle klargöras. Italiens *Camera dei Deputati* föreslog att man skulle klargöra om de nationella myndigheterna kunde anta specifika åtgärder med anledning av rent nationella eller lokala marknadsförhållanden. Den föreslog vidare att man skulle fundera över om det fanns ett behov av att införa krav på föregående samråd med nationella tillsynsmyndigheter och tillsynsorgan.

I sina svar underströk kommissionen att de problem som påverkar den inre mediemarknadens funktion på grund av deras gränsöverskridande karaktär och stora omfattning gör att det krävs en reglering på EU-nivå. När det gäller den rättsliga grunden hänvisade kommissionen till EU-domstolen, som i sina domar ansåg att EU-lagstiftaren kunde ingripa för att skydda och utveckla den inre marknaden på ett visst ekonomiskt område. Kommissionen intog således ståndpunkten att den inte bara hade befogenhet att vidta åtgärder för att förbättra den inre marknads funktion, utan även hade befogenhet att beakta samhällets legitima allmänna intressen och skyddet av de grundläggande rättigheterna. Den förklarade att artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kunde fungera som rättslig grund och tillade att förslaget inte medförde några krav på leverantörer av medietjänster i fråga om medieinnehåll och att befogenheterna att reglera mediepluralismen erkändes och bevarades. Kommissionen betonade vidare att förslaget uttryckligen gjorde det möjligt för medlemsstaterna att anta mer detaljerade

52 Eftersom förslaget är ett utkast till lagstiftningsakt från Europaparlamentet bemöter kommissionen inte de farhågor som uttryckts av de nationella parlamenten.

53 COM(2022) 457 final.

regler på specifika områden som rör tillhandahållande av medietjänster, vilket erkänner nationella och regionala traditioner för mediereglering.

När det gäller valet av rättsligt instrument förklarade kommissionen att den valde en förordning eftersom det var viktigt att ge aktörer på mediemarknaden rättigheter som är direkt tillämpliga i de medlemsstater där mediemarknadens funktion undergrävdes, och eftersom den ville undvika en lång införlivandeperiod. När det gäller den europeiska medienämnden betonade kommissionen att medietillsynen låg kvar hos de nationella myndigheterna och att nämndens roll var begränsad till samordning av medlemsstaternas åtgärder. Detta berodde på att tillhandahållandet av gränsöverskridande tjänster krävde en sådan samordning och en utbytesplattform.

Inom ramen för prioriteringen Den europeiska gröna given utfärdade varje kammare i det tjeckiska parlamentet ett motiverat yttrande om två av förslagen i **paketet om marknaderna för vätgas och koldioxidfri gas: förslagen till ändring av direktivet⁵⁴ och förordningen⁵⁵ om marknaderna för gas och vätgas**. Irlands *Houses of the Oireachtas* avgav också inom ramen för den politiska dialogen ett yttrande om dessa två förslag, som också omfattade förslaget om minskade metanutsläpp inom energisektorn⁵⁶.

I nästan identiska motiverade yttranden uppgav de tjeckiska kamrarna att kommissionen inte hade lämnat in några konsekvensbedömningar av situationen i enskilda medlemsstater. Detta hindrade de nationella parlamenten från att grundligt bedöma förslagens alla konsekvenser på nationell nivå. De förklarade vidare att kommissionen inte hade lagt fram några bevis för att de föreslagna åtgärderna skulle kunna införas inom rimlig tid och till en rimlig kostnad för medlemsstaterna. De ansåg också att man inte hade visat de valda åtgärdernas europeiska mervärde. Båda kamrarna ställde sig också tveksamma till att bestämmelserna om åtskillnad av operatörer av vätgasnät skulle kunna bidra till att utveckla vätgasmarknaden på ett effektivt sätt och befarade att investeringar i utvecklingen av vätgasinfrastruktur kanske inte skulle stimuleras.

Irlands *Houses of the Oireachtas* efterlyste en mycket större tonvikt på grön vätgas och en tydligare och tidigare prioritering av infrastruktur för att påskynda och stödja produktion och lagring av grön vätgas. De efterlyste också större ansträngningar för att undersöka och ta itu med lagringsfrågan. När det gäller grön och koldioxidsnål vätgas bad de kommissionen att se till att fossilbränsleindustrin inte skulle upprätthållas på vätgasmarknaden på längre sikt. Dessutom hävdade de att tidsfristen för godkännande av nya avtal om fossila bränslen bör tidigareläggas avsevärt för att säkerställa att länderna uppmuntras att sträva efter en tidigare övergång till förnybar energi.

I sina svar förklarade kommissionen att den åtföljande konsekvensbedömningen var tillräckligt detaljerad för att behandla den föreslagna lagstiftningens övergripande effekter. Med tanke på att vätgasekonomin är under utveckling och marknadsutvecklingen är osäker skulle en mer detaljerad kvantifiering av effekterna inte vara genomförbar eller meningsfull. Kommissionen underströk dock att den åtföljande studien om vätgasreglering innehöll en bedömning av de regionala vätgasmarknadernas egenskaper. Dessutom betonade kommissionen att ett fragmenterat regelverk där medlemsstaterna har olika regler för tillträde till näten skulle kunna hindra den gränsöverskridande handeln med vätgas och riskera att bromsa framväxten av en europeisk leveranskedja för vätgas.

När det gäller de föreslagna reglerna om åtskillnad av vätgasnät ansåg kommissionen att erfarenheterna från gas- och elsektorerna hade visat att det var nödvändigt och lämpligt att

⁵⁴ COM(2021) 803 final.

⁵⁵ COM(2021) 804 final.

⁵⁶ COM(2021) 805 final.

separera energinättransporter från energiproduktion och energiförsäljning. Slutligen påpekade kommissionen att ett liknande tillvägagångssätt för gränsöverskridande tariffer med framgång hade tillämpats på gränsöverskridande elöverföring sedan 2004. Kommissionen förklarade också att EU:s prioritering fortfarande är att utveckla förnybar vätgas. Kommittén konstaterade dock att det på kort och medellång sikt fortfarande kan behövas någon form av koldioxidsnål vätgas och avskiljning och lagring av koldioxid. När det gäller tidsramen uppgav kommissionen att man på grundval av konsekvensbedömningen hade kommit fram till att år 2049 var det mest kostnadseffektiva alternativet, med hänsyn till ekonomiska och miljömässiga konsekvenser samt åtgärdens effektivitet.

4. SKRIFTLIG POLITISK DIALOG MED DE NATIONELLA PARLAMENTEN

Utöver den subsidiaritetsprövning som förankras i protokoll nr 2 omfattar kommissionens förbindelser med de nationella parlamenten även andra verksamheter, till exempel den politiska dialog som infördes 2006. Den inbegriper skriftliga diskussioner om alla kommissionsinitiativ som de nationella parlamenten vill lämna synpunkter på eller andra frågor som de vill ta upp på eget initiativ. Den omfattar också den muntliga politiska dialogen (som beskrivs i avsnitt 5).

4.1. ALLMÄNNA ANMÄRKNINGAR

Under 2022 skickade de nationella parlamenten **355 yttranden** till kommissionen, nästan lika många som föregående år (360 yttranden). Detta bekräftar tendensen att antalet yttranden från de nationella parlamenten i allmänhet når en topp mitt under respektive kommissions mandatperiod. Det visar också att antalet yttranden som mottagits hittills under innevarande mandatperiod (2019–2024) är mycket lägre än under mittenåren under de två föregående mandatperioderna⁵⁷.

Av dessa 355 yttranden avsåg 218 (61,4 %) lagstiftningsförslag som omfattades av mekanismen för subsidiaritetsprövning⁵⁸. Övriga 137 yttranden (38,6 %) avsåg icke-lagstiftningsinitiativ, till

⁵⁷ 569 yttranden under 2018, 576 under 2017 och 620 under 2016.

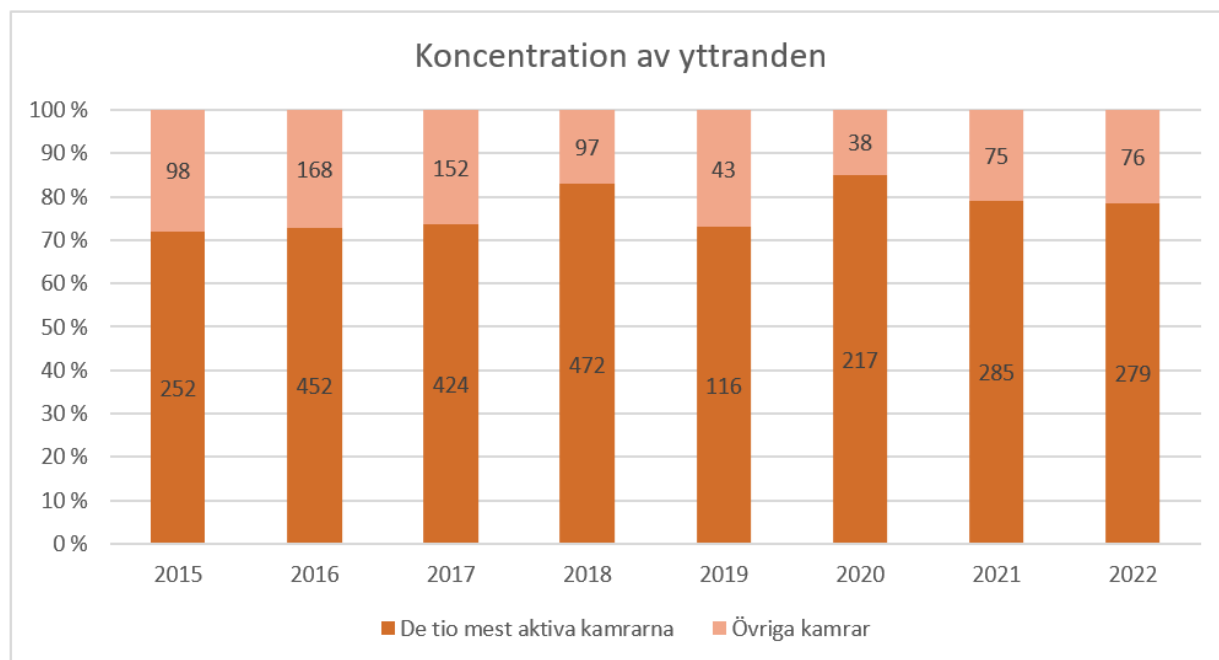
⁵⁸ Information om mekanismen för subsidiaritetsprövning och den politiska dialogen finns här: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments_sv. Lagstiftningsförslag som rör politikområden där EU har exklusiv befogenhet omfattas inte av de nationella parlamentens subsidiaritetsprövning.

exempel meddelanden, eller var yttranden på eget initiativ, som inte direkt avsåg något kommissionsinitiativ. Denna siffra är lägre i både absoluta och relativa tal än under de föregående två åren. Detta visar att de nationella parlamenten inriktade sin analys av kommissionens initiativ på utkast till lagstiftningsakter som omfattas av subsidiaritetsprövning, en trend som är typisk för år under en kommissions mandatperiod med ett stort antal lagstiftningsförslag.

Kommissionen informerar alltid sina berörda avdelningar och kommissionsledamöter om frågor som nationella parlament eller kammare tar upp. När det gäller frågor som berör lagstiftningsförslag informeras de företrädare för kommissionen som deltar i förhandlingarna mellan medlagstifterna.

4.2. MEDVERKAN OCH RÄCKVIDD

Liksom under tidigare år varierade antalet yttranden som överlämnades till kommissionen kraftigt från ett nationellt parlament till ett annat. De **tio mest aktiva kamrarna avgav 279 yttranden. Det utgör 79 %** av det totala antalet och ligger i linje med genomsnittet för de senaste åren⁵⁹. Antalet nationella parlament eller kammare som inte avgav några yttranden minskade något⁶⁰ från 8 till 7 kammare⁶¹ av 39. Detta innebär att fem medlemsstater⁶² (samma antal som föregående år men inte samma grupp) – som utgör mindre än en femtedel av det totala antalet – inte deltog i den skriftliga politiska dialogen under 2022. Sammantaget visar detta på ett stabilt deltagande från de nationella parlamenten i subsidiaritetsprövningen och den politiska dialogen (se även figuren nedan, där man jämför koncentrationen av yttranden mellan de tio mest aktiva kamrarna).

De tio nationella parlament eller kammare som översände flest yttranden under 2022 var Tjeckiens *Senát* (58 yttranden) Spaniens *Cortes Generales* (46 yttranden), Rumäniens *Camera Deputaţilor* (33 yttranden), Tjeckiens *Poslanecká sněmovna* (30 yttranden), Tysklands

⁵⁹ 2021: 79 % 2020: 85 % 2019: 73 % 2018: 83 % 2017: 74 % 2016: 73 %.

⁶⁰ 8 år 2021, 12 år 2020, 17 år 2019 och 10 år 2018.

⁶¹ Se bilaga 3.

⁶² De nationella parlamenten i Estland, Grekland, Cypern, Lettland och Malta.

Bundesrat (30 yttranden), Portugals *Assembleia da República* (19 yttranden), Sveriges riksdag (18 yttranden), Rumäniens *Senat* (17 yttranden), Frankrikes *Sénat* (15 yttranden) och Italiens *Camera dei Deputati* (13 yttranden). De hör också till de kammare som har varit mest aktiva under tidigare år. I bilaga 2 anges antalet yttranden som varje kammare översände.

De nationella parlamenten och kamrarna utformade också sina yttranden på olika sätt. En del inriktade sig endast på att pröva huruvida kommissionens förslag uppfyllde subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, medan andra lämnade mer detaljerade synpunkter på förslagens innehåll eller översände yttranden på eget initiativ. I den senare gruppen var Tjeckiens *Poslanecká sněmovna* och *Senát*, Ungerns *Országgyűlés*, Polens *Sejm* och *Senat* och Slovakiens *Národná Rada* särskilt aktiva när det gällde att sända gemensamma yttranden på eget initiativ. Frankrikes *Assemblée nationale* var mycket aktiv när det gällde att skicka dem individuellt.

4.3. HUVUDFRÅGORNA I DEN POLITISKA DIALOGEN

När det gäller enskilda initiativ skickade de nationella parlamenten flest yttranden om förslagen till en **europaisk mediefrihetsakt** (12 yttranden), en förordning om **hållbar användning av växtskyddsmedel** (9 yttranden), ett direktiv om **bättre arbetsvillkor för plattformsarbete** (8 yttranden) och Europaparlamentets förslag till reform av **EU:s vallag** (8 yttranden). I fem yttranden om **kommissionens arbetsprogram 2022** informerade de nationella parlamenten kommissionen om sina egna prioriteringar för 2022.

I bilaga 3 förtecknas de enskilda kommissionsinitiativ som gav upphov till minst fem yttranden, medan följande avsnitt ger en översikt över kommissionens sex övergripande prioriterade områden.

Prioriteringen Den europeiska gröna given

När det gäller **förslagspaketen** fick två strategier inom prioriteringen Den europeiska gröna given mest uppmärksamhet under 2022, nämligen **EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030** (13 yttranden) och **strategin för hållbar och smart mobilitet** (11 yttranden). Inom ramen för samma prioritering gav **strategin för renoveringsvägen** också upphov till många yttranden (5).

Inom EU:s strategi för biologisk mångfald 2030 uttryckte de nationella parlamenten sina synpunkter på förslaget till förordning om **hållbar användning av växtskyddsmedel**⁶³ (tre yttranden)⁶⁴, som motsvarar åtta eftersom ett var undertecknat av sex kamrar, samt ett motiverat yttrande)⁶⁵ och på förslaget till **förordning om restaurering av natur**⁶⁶ (fyra yttranden och ett motiverat yttrande).

Två kammare hävdade att förslaget till **förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel** inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen. De hävdade att den konsekvensbedömning som gjorts av den minskning av användningen av växtskyddsmedel som avses i förslaget inte var tillräckligt detaljerad och att man inte tagit hänsyn till medlemsstaternas olika utgångslägen och förhållanden. De hävdade också att bindande mål för en ökning av den jordbruksareal som används för ekologiskt jordbruk, som ingår i förslaget, redan finns på nationell nivå. När det gäller proportionalitet hävdade en kammare att det i förslaget, trots dess

⁶³ COM(2022) 305 final.

⁶⁴ Ungerns *Országgyűlés*, Tjeckiens *Senát* och ett gemensamt yttrande från Ungerns *Országgyűlés*, Tjeckiens *Poslanecká sněmovna*, Tjeckiens *Senát*, Slovakiens *Národná Rada*, Polens *Sejm* och Polens *Senat*.

⁶⁵ Sveriges riksdag.

⁶⁶ COM(2022) 304 final.

uttalade syfte att uppdatera befintliga regler, tillkom flera regler (t.ex. om dataregister och grödspecifika bestämmelser), vilket skulle strida mot proportionalitetsprincipen. Andra frågor som togs upp var i) den ändrade metoden för att fastställa minskningsmål som är lägre än de som fastställs i från jord till bord-strategin, ii) behovet av att ge medlemsstaterna viss flexibilitet när de fastställer sina egna bindande minskningsmål, iii) erkännandet av medlemsstaternas olika utgångslägen och förhållanden, och iv) behovet av att beakta effekterna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

I sina svar förklarade kommissionen att förslaget var förenligt med subsidiaritetsprincipen eftersom i) det inte innebar någon skyldighet för medlemsstaterna att anta rättsligt bindande mål eller särskilda mål för ekologiskt jordbruk, ii) det var lämpligare att utforma denna politik på EU-nivå i stället för på nationell nivå, och iii) varje medlemsstat kan välja olika politiska metoder för att uppnå målen. Kommissionen förklarade också att den respekterade proportionalitetsprincipen med tanke på att behovet av att förbättra övervakningsdata och tillämpningen och efterlevnaden av integrerat växtskydd var de viktigaste slutsatserna i utvärderingen av direktivet från 2009. Dessutom noterade kommissionen att man, vilket framgår av den subsidiaritetsstabell som åtföljer det antagna förslaget, hade övervägt och i detalj förklarat all politiks överensstämmelse med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna innan förslaget antogs. När det gäller den påstådda avsaknaden av en konsekvensbedömning försäkrade kommissionen de nationella parlamenten om att en omfattande konsekvensbedömning hade genomförts, helt i linje med kommissionens agenda för bättre lagstiftning.

Kommissionen förklarade också att den i konsekvensbedömningen, på grund av en begränsad tillgång till uppgifter, inte fullt ut hade kunnat bedöma medlemsstaternas olika utgångslägen och individuella förhållanden, men att den trots detta aktivt diskuterade alternativa metoder, där så var lämpligt.

Förslaget till förordning om restaurering av natur föranledde fem yttranden (inklusive ett motiverat yttrande)⁶⁷. De flesta nationella parlament var eniga om det övergripande behovet av att återställa ekosystem. Ett parlament ansåg dock att subsidiaritetsprincipen hade överträtts. Det ansåg att det hade gjorts alltför stora ingrepp i de nationella befogenheterna på skogsbruksområdet och ansåg att en detaljerad reglering av användningen av jordbruksmark och skogsbruket utgjorde en överträdelse av proportionalitetsprincipen. Två andra kamrar pekade på de höga efterlevnadskostnaderna och den begränsade flexibiliteten för medlemsstaterna.

I sina svar underströk kommissionen att EU-omfattande regler och skyldigheter var nödvändiga på grund av den omfattande och gränsöverskridande förlusten av biologisk mångfald och förstörelsen av ekosystem. Dessutom påpekade kommissionen att EU har befogenheter på skogsbruksområdet, i likhet med klimat- och miljöområdena, vilket bekräftats av Europeiska unionens domstol. Till följd av detta hade kommissionen föreslagit den första omfattande lagen i sitt slag, med rättsligt bindande mål för att avsevärt återställa den biologiska mångfalden och ekosystemen. Kommissionen betonade att den föreslagna strategin skulle göra det möjligt att beakta de stora variationer som finns i EU när det gäller naturliga och geografiska förhållanden, att medlemsstaternas ekosystem är i olika skick och har olika utgångslägen för restaurering, och att medlemsstaterna fortfarande har stor flexibilitet när det gäller att fastställa specifika detaljer i sina nationella restaureringsplaner.

⁶⁷ Sveriges riksdag, Finlands riksdag, Portugals *Assembleia da República*, Tjeckiens *Senát* och Tjeckiens *Poslanecká sněmovna*.

Inom ramen för strategin för hållbar och smart mobilitet gav **meddelandet om EU:s nya ram för rörlighet i städer**⁶⁸ upphov till fem yttranden, och **översynen av förordningen om det transeuropeiska transportnätet**⁶⁹ gav upphov till fem yttranden och ett motiverat yttrande.

Alla fem yttrandena⁷⁰ om **EU:s nya ram för rörlighet i städer** välkomnade initiativet och underströk dess bidrag till den gröna och den digitala omställningen, särskilt när det gäller att minska utsläppen och uppnå klimatmålen. I yttrandena identifierades goda sätt att utnyttja ramen i omställningen: i) 55 %-paketet, ii) finansieringsprogrammet för Fonden för ett sammanlänkat Europa, iii) kopplingen mellan rörlighet och fysisk planering, iv) effektivare regler om fordons tillträde, med respekt för subsidiaritetsprincipen, v) utbildning, färdigheter och sociala aspekter, och vi) främjande av kollektivtrafiken och cykelindustrin. De frågor som togs upp handlade om indikatorer och bördor i samband med datainsamling och nationella planer, risken för ”transportfattigdom”, kopplad till överkomlighet och inkludering, och vikten av att inkludera landsbygdsområden.

I sina svar upprepade kommissionen att den nya ramen syftar till att stödja omställningen till säker, tillgänglig, inkluderande, smart, resilient och utsläppsfri rörlighet i städer. Förslagen i 55 %-paketet skulle också tillhandahålla verktyg för hållbar rörlighet, inbegripet sociala aspekter. Kommissionen påpekade att ramen inte är bindande men förklarade att åtgärder för hållbar rörlighet i städer (till exempel antagande av en plan och insamling av uppgifter) för de 424 största städerna i EU fastställs i förslaget till översyn av förordningen om det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Kommissionen underströk att den länge (med stöd från Europeiska revisionsrätten)⁷¹ hade uppmanat medlemsstaterna att samla in uppgifter av tillräcklig kvalitet och genomföra planer för hållbar rörlighet i städer. Den påpekade att den gjort stora ansträngningar för att säkerställa tillräcklig konnektivitet, som bör omfatta landsbygdsområden, förortsområden och avlägsna områden⁷². Den pekade också på kommande studier om regler om fordons tillträde och transportfattigdom, utarbetandet av en rekommendation från kommissionen om nationella program för att stödja regioner och städer i planeringen av rörlighet i städer och rådets senaste rekommendationer om rättvis omställning⁷³, individuella utbildningskonton⁷⁴ och mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet⁷⁵.

I ett motiverat yttrande om **översynen av förordningen om det transeuropeiska transportnätet** hävdade en kammare att ett antal föreslagna bestämmelser inte var förenliga med subsidiaritetsprincipen. Enligt den kammaren skulle de inkräkta på medlemsstaternas befogenheter när det gäller programplanering, styrningsmodellen för styrning av gränsöverskridande projekt genom genomförandeakter och skyldigheten att anta planer för hållbar rörlighet i städer och underhålla transportinfrastruktur. Flera kamrar uttryckte på det stora hela sitt stöd för initiativet, särskilt för EU-åtgärder för att utveckla ett järnvägsnät för höghastighetståg med hög prestanda. En kammare betonade vikten av proportionalitetsprincipen och efterlyste en bedömning av definitionen av det transeuropeiska transportnätet, särskilt när det

⁶⁸ COM(2021) 811 final.

⁶⁹ COM(2021) 812 final.

⁷⁰ Tysklands *Bundesrat*, Frankrikes *Assemblée nationale*, Tjeckiens *Senát*, Tjeckiens *Poslanecká sněmovna*, Rumäniens *Camera Deputaţilor*.

⁷¹ Europeiska revisionsrätten, särskild rapport 06/2020 *Hållbar rörlighet i EU:s städer: inga större förbättringar är möjliga utan medlemsstaternas engagemang*.

⁷² I enlighet med strategin för hållbar och smart mobilitet, COM(2020) 789 final, och den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden, COM(2021) 345 final.

⁷³ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet, 2022/C 243/04.

⁷⁴ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om individuella utbildningskonton, 2022/C 243/03.

⁷⁵ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet 2022/C 243/02.

gäller dess knutpunkter. En annan kammare begärde förtydliganden om den planerade finansieringen för att stödja trafikomställningen till järnväg och utvecklingen av inre vattenvägar och efterlyste striktare pilotprojekt och uppföljning av de viktigaste projekten. En tredje kammare noterade att de föreslagna kraven för järnvägsinfrastrukturen var ambitiösa, begärde att bestämmelserna om urbana knutpunkter skulle återspegla fördelningen av nationella befogenheter och uttryckte oro över att skyldigheterna (t.ex. i fråga om underhållet av infrastrukturen) skulle kunna öka de administrativa bördorna. En fjärde kammare ställde sig bakom förslaget, men underströk de eventuella nackdelarna med mindre upptagningsområden för transportnäten.

I sina svar bekräftade kommissionen att det är medlemsstaternas ansvar att utarbeta och genomföra nationella planer och program. Den betonade dock att det krävs betydande gemensamma insatser för att uppnå de ambitiösa målen för ett verkligt europeiskt transportnät (en nyckelåtgärd i den europeiska gröna given och strategin för hållbar och smart mobilitet). Kommissionen förklarade att syftet med förslaget var att bättre anpassa den nationella planeringen efter EU:s transportpolitik och ge vägledning, och samtidigt ge betydande handlingsutrymme när det gäller planerna för hållbar rörlighet i städer och underhållet av infrastruktur. Kommissionen noterade att det skulle vara helt i linje med artiklarna 170–172 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt att – genom genomförandeakter – kräva att medlemsstaterna inrättar ett gemensamt organ för anläggning och förvaltning av projekt. Detta berodde på att dess tillämpningsområde omfattade projekt av gemensamt intresse och av gränsöverskridande karaktär och därmed sträckte sig utanför de nationella befogenheterna.

Beslut om att införa sträckor eller knutpunkter i nätet måste dock alltid fattas i överenskommelse med den berörda medlemsstaten. När det gäller järnvägstransporter informerade kommissionen om tillgängliga medel under 2021–2027 för att stödja en ökad användning av järnvägstransporter (cirka 80 miljarder euro skulle kunna göras tillgängliga utöver de möjligheter som erbjuds via Europeiska investeringsbanken och InvestEU) och utvecklingen av inre vattenvägar (i enlighet med kommissionens handlingsplan Naiades III⁷⁶).

Inom ramen för **strategin för renoveringsvågen** fick översynen av **direktivet om byggnaders energiprestanda**⁷⁷ också stor uppmärksamhet från de nationella parlamenten, med ett motiverat yttrande⁷⁸ och fyra yttranden som avgavs inom ramen för den politiska dialogen⁷⁹.

I ett motiverat yttrande hävdade ett nationellt parlament att målen (att minska växthusgasutsläppen och den slutliga energiförbrukningen från byggnader till 2030 och skapa ett klimatneutralt EU till 2050) skulle kunna uppnås mer systematiskt och effektivt på medlemsstatsnivå. Flera andra kammare betonade att hänsyn bör tas till nationella eller regionala förhållanden. Det framfördes uppmaningar om att låta medlemsstaterna fastställa energiklassgränser och staka ut sina egna vägar till ett klimatneutralt byggnadsbestånd, i enlighet med nationella ramvillkor och deras specifika egenskaper. En kammare begärde också att principen om energieffektiviserande renovering av befintliga byggnader skulle tillämpas på byggnader med sämst prestanda och begärde ändringar av metoden för beräkning av byggnaders energiprestanda.

I sina svar betonade kommissionen att en utfasning av fossila bränslen i byggnader utan effektiva och samordnade insatser i hela EU skulle leda till en orättvis fördelning av bördan vilket skulle leda till en högre energiförbrukning och högre kostnader för minskning av växthusgasutsläppen för hela EU. Den konstaterade att EU har en avgörande roll för att se till att regelverket resulterar

⁷⁶ COM(2021) 324 final.

⁷⁷ COM(2021) 802 final.

⁷⁸ Finlands riksdag.

⁷⁹ Österrikes *Bundesrat*, Tysklands *Bundesrat*, Tjeckiens *Senát* och Italiens *Senato della Repubblica*.

i jämförbara ambitionsnivåer och att det tillämpas konsekvent. Kommissionen anser att man med förslaget hittat en bra avvägning mellan EU-omfattande åtgärder och nationell politik för att gradvis omvandla byggnadsbeståndet med tillräcklig flexibilitet på nationell, regional och lokal nivå. När det gäller andra aspekter erinrade kommissionen om att medlemsstaterna kan undanta vissa kulturarvsbyggnader från minimistandarder för energiprestanda, men att sådana krav behövs.

Prioriteringen Främjande av vår europeiska livsstil

Under prioriteringen Främjande av vår europeiska livsstil väckte följande tre förslag ett stort intresse från de nationella parlamentens sida.

Kommissionen mottog fem yttranden⁸⁰ om förslaget till **förordning om instrumentaliseringssituationer på migrations- och asylområdet**⁸¹, varav de flesta också tog upp **översynen av kodexen om Schengengränserna**⁸². Två kamrar betonade att kampen mot olaglig migration och smuggling måste vara högsta prioritet i EU:s asyl- och migrationspolitik. De betonade också behovet av att tydligt ange skälen och förfarandena för att som sista utväg införa tillfälligt skydd vid EU:s inre gränser. De ansåg att det var viktigt att kommissionen lyssnade till de berörda länderna när den utarbetade politiska initiativ om migration och asyl och reagerade vid instrumentalisering av migration. På samma sätt begärde en annan kammare tydligt definierade instrument och begärde att återinförandet av kontroller vid de inre gränserna skulle kopplas till alternativa åtgärder. En fjärde kammare ställde frågor om kopplingen mellan Schengenreglerna och grundläggande rättigheter och begränsningen av migrationsströmmarna.

I sina svar höll kommissionen med om att synpunkterna från de medlemsstater som påverkas av instrumentaliseringen av migration måste beaktas fullt ut. Den påpekade att den hade rationaliserat de befintliga bestämmelserna och pekade på de befintliga skyddsmekanismer som följer av rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Kommissionen upprepade att det enligt EU-lagstiftningen är ett brott att underlätta irreguljär inresa, transitering eller vistelse och att medlemsstaterna måste införa lämpliga påföljder. Kommissionen uttryckte sitt åtagande att säkerställa efterlevnaden av de garantier som för närvarande föreskrivs i kodexen om Schengengränserna. Den konstaterade också att operativa poliskontroller i gränsområden måste utföras på ett proportionerligt sätt och att dessa inte bör bli förtäckta gränskontroller eller oproportionerligt påverka gränsöverskridande förflyttningar.

Som en del av EU:s strategi för en effektivare bekämpning av sexuella övergrepp mot barn antog kommissionen ett förslag till **förordning om bekämpning av sexuella övergrepp mot barn på nätet**⁸³, som gav upphov till fem yttranden⁸⁴. En kammare ansåg att det är mycket viktigt att hitta en balans mellan att förebygga sexuella övergrepp mot barn och att skydda rätten till personlig integritet, och betonade att rätten att skydda krypterad kommunikation måste respekteras. På samma sätt påpekade en annan kammare att yttrandefrihet, kommunikationsfrihet och mediefrihet är viktiga sociala nyttigheter och skyddas enligt konstitutionell rätt. Den betonade också att befogenheten för mediereglering ligger hos medlemsstaterna. En annan kammare skickade ett antal frågor från flera politiska grupper till vänster som gav uttryck för en grundläggande invändning mot genomsökning av all kommunikation, som ansågs utgöra ett allvarligt intrång i den personliga integriteten.

⁸⁰ Rumäniens *Senat*, Tjeckiens *Senát*, Tjeckiens *Poslanecká sněmovna*, Nederländernas *Eerste Kamer* och Spaniens *Cortes Generales*.

⁸¹ COM(2021) 890 final.

⁸² COM(2021) 891 final.

⁸³ COM(2022) 209 final.

⁸⁴ Tjeckiens *Poslanecká sněmovna*, Tysklands *Bundesrat*, Nederländernas *Eerste Kamer*, Portugals *Assembleia da República* och Spaniens *Cortes Generales*.

I sina svar underströk kommissionen att spårning i förslaget formulerades som en sista utväg och att kommissionen varken skulle samla in eller behandla några uppgifter. Leverantörer skulle åläggas att spåra sexuella övergrepp mot barn på nätet endast om det, efter det att begränsningsåtgärder vidtagits, fortfarande fanns en betydande risk för att tjänsten i fråga skulle användas för sexuella övergrepp mot barn. Kommissionen påpekade att den strävade efter att göra en rättvis avvägning mellan alla grundläggande rättigheter som står på spel och samtidigt minimera intrånget i användarnas rätt till personlig integritet och skydd av personuppgifter. Kompletterande skyddsåtgärder har planerats och det skulle inte vara tillåtet att samla in information för profilering av användare eller inhämta otillbörlig information om deras privatliv.

Prioriteringen Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern

Inom det prioriterade området Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern gav förslaget om **bättre arbetsvillkor för plattformsarbete**⁸⁵ upphov till yttranden från åtta kamrar⁸⁶ (bland annat ett motiverat yttrande och två yttranden som också omfattar meddelandet om bättre arbetsvillkor för ett starkare socialt Europa⁸⁷). Det motiverade yttrandet ställde sig kritiskt till en allt för stor inblandning i de nationella arbetsmarknaderna, vilket undergräver arbetsmarknadsparternas oberoende, och motsatte sig en definition av ”arbetstagare” på EU-nivå. De flesta kamrarna begärde ytterligare klargöranden om tillämpningsområdet och om skillnaden mellan kategorierna äkta egenföretagare och arbetstagare. De varnade för att om plattformsarbetare beviljas status som arbetstagare så kan det leda till fler tvister i medlemsstaterna och skapa stora rättsliga och ekonomiska problem för plattformscheferna. Dessutom varnade de nationella parlamenten för att en överdriven reglering av plattformsarbetet kan öka plattformarnas administrativa börda och få dem att minska tillgången till tjänster för användarna och sysselsättningsmöjligheterna i vissa medlemsstater. En kammare avgav ett positivt yttrande och uppskattade särskilt att skyddet gäller även om det inte finns något anställningsavtal.

I sina svar underströk kommissionen att förslaget respekterar de nationella arbetsmarknadsmodellerna och syftar till att förbättra arbetsvillkoren genom rätt klassificering av plattformsarbetare, så att de kan dra nytta av de befintliga rättigheter som de bör ha som ”arbetstagare”. Kommissionen framhöll att äkta egenföretagare skulle kunna åtnjuta de friheter och den självständighet som följer av denna status och att den inte försökte fastställa en EU-definition av begreppet ”arbetstagare”. Dessutom betonade kommissionen att tydliga kriterier skulle säkerställa större rättssäkerhet för plattformar och deras arbetstagare, och att plattformarna skulle kunna ställa om och anpassa sig till de nya reglerna utan att förlora sin konkurrenskraft på EU-marknaden.

Prioriteringen En ny satsning på demokrati i EU

Inom ramen för prioriteringen En ny satsning på demokrati i EU gav **översynen av miljöbrottsdirektivet**⁸⁸ upphov till fem yttranden⁸⁹ (ett av dem motiverat). Ett nationellt parlament ansåg att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen när det gäller bestämmelserna om kompletterande påföljder, särskilt det tillfälliga förbudet mot att ställa upp i val till eller kandidera till en offentlig tjänst. På samma sätt hävdade en annan kammare att fördragen inte

⁸⁵ COM(2021) 762 final.

⁸⁶ Spaniens Cortes Generales, Sveriges riksdag, Tjeckiens Poslanecká sněmovna, Tjeckiens Senát, Italiens Senato della Repubblica, Rumäniens Senat, Italiens Camera dei Deputati och Frankrikes Sénat.

⁸⁷ COM(2021) 761 final.

⁸⁸ COM(2021) 851 final.

⁸⁹ Sveriges riksdag, Tjeckiens Senát, Irlands Houses of the Oireachtas, Tysklands Bundesrat och Spaniens Cortes Generales.

tillåter införandet av nya typer av straffrättsliga påföljder som inte finns i alla medlemsstaters lagstiftning. Nämnda kammare begärde även att det vid fastställandet av brottsrekvisit skulle ges utrymme att betrakta mindre allvarliga fall som brott av administrativ art. Den begärde också att de föreslagna miniminivåerna för längsta fängelsestraff och de föreslagna preskriptionstiderna inte ska inkräkta på den systematiska graderingen i medlemsstaternas strafflagstiftning. Den tog också upp vagheten i vissa definitioner och befarade att detta skulle kunna göra kontrollen mindre effektiv. En annan kammare välkomnade målet att säkerställa effektiva, avskräckande och proportionella typer av påföljder och straff för miljöbrott, men pekade på att förslaget skulle få en betydande inverkan på planerings- och godkännandeförfarandenas varaktighet, vilket går stick i stäv med befintliga eller eventuella nya accelerationsinstrument i nationell miljö- och tillståndslagstiftning.

I sina svar förklarade kommissionen att den vägledades av den allmänna principen om att dömda brottslingar inte bör anses lämpliga att inneha ett folkvalt eller offentligt ämbete, vilket är en integrerad del av många medlemsstaters rättssystem. Kommissionen hänvisade till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som gör det möjligt att fastställa minimiregler för straffrättsliga påföljder i ett direktiv. När det gäller miniminivåer för längsta fängelsestraff återspeglar de föreslagna nivåerna miljöbrottens allvar, som har börjat hota livet på jorden. Preskriptionstidernas längd återspeglar det faktum att miljöbrott ofta upptäcks först långt efter det att de har begåtts. Kommissionen uppgav också att dess förslag inte påverkade möjligheterna att påskynda tillståndsförfarandena.

Liksom tidigare år analyserade ett antal nationella parlament⁹⁰ **kommissionens arbetsprogram**⁹¹. På det stora hela betonade alla dessa yttranden stöd för prioriteringarna och kommande kommissionsinitiativ. Fyra kammare hänvisade till effekterna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och bad kommissionen att sätta denna fråga i centrum för sina åtgärder.

I sina svar nämnde kommissionen att den hade antagit sina mest omfattande sanktioner någonsin mot Rysslands finansiella system, dess högteknologiska industrier och dess elit. Den påpekade också att EU nära samordnar dessa åtgärder med sina partner och allierade, däribland Nato, G7, Förenta staterna, Förenade kungariket, Kanada, Norge, Sydkorea, Japan och Australien. Den nämnde också de pågående initiativen för att ta itu med EU:s beroende av ryska fossila bränslen, hantera energikrisen och driva på den gröna omställningen samt för att fortsätta att hantera de ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19-pandemin.

5. KONTAKTER, BESÖK, MÖTEN, KONFERENSER OCH ANNAN VERKSAMHET

Kommissionens besök hos och möten med de nationella parlamenten

Den muntliga politiska dialogen mellan kommissionen och de nationella parlamenten har olika former. Kommissionsledamöter besöker nationella parlament och delegationer från nationella

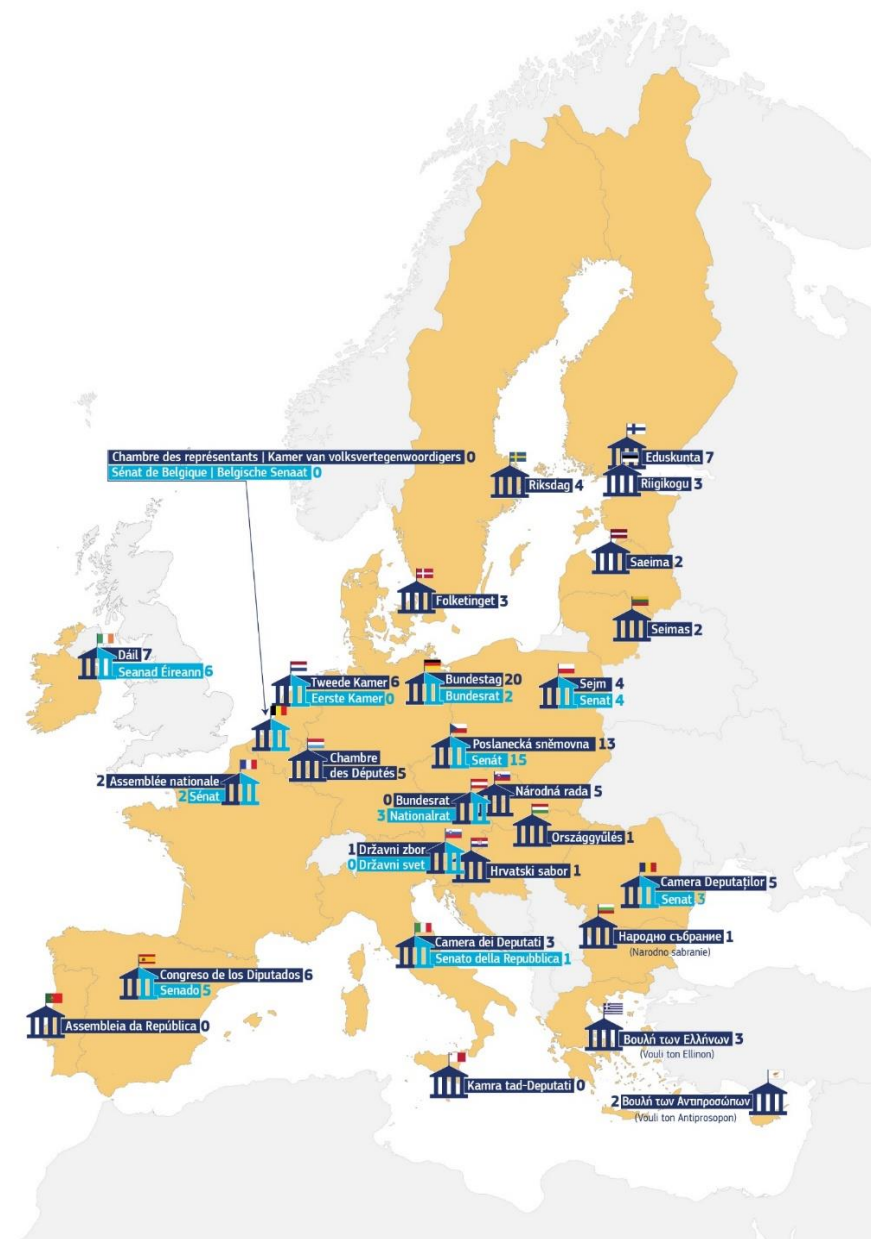
⁹⁰ Kroatien *Hrvatski Sabor*, Nederländernas *Tweede Kamer*, Frankrikes *Sénat*, Litauens *Seimas* och Portugals *Assembleia da República* avgav yttranden 2022 och Sveriges riksdag avgav ett yttrande i slutet av 2021.

⁹¹ COM(2021) 645 final. Sveriges riksdag stödde i sitt yttrande från december 2021 kommissionens sex övergripande ambitioner och initiativen för att stärka rättsstatsprincipen, den inre marknaden och framsynen. Den pekade på nationella befogenheter på försvarsområdet. Riksdagen uttryckte dessutom särskilt intresse för Refit-programmet och begärde mer omfattande information om Refit-initiativ. Kommissionen svarade att det i Refit-programmets resultattavla online fanns en översikt över förenklingsinitiativen och deras status, och hänvisade också till sin plattform Fit for future. När det gäller försvaret konstaterade kommissionen att arbetet med den europeiska försvarspolitikens främst syftar till att möjliggöra EU:s gemensamma försvarskapacitet, säkerställa bättre interoperabilitet vad gäller försvarsprodukter samt effektivisera forskningsutgifterna i EU.

parlament besöker kommissionen. Kommissionen deltar även i interparlamentariska möten och konferenser (bland annat Cosac) och håller presentationer för de ständiga representanterna för de nationella parlamenten i Bryssel. Dessutom pågår löpande dialoger om kommissionens arbetsprogram och dialoger inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Under 2022 deltog kommissionsledamöter i 147 besök vid de nationella parlamenten och möten med de nationella parlamentens delegationer, vilket omfattade nästan alla nationella parlament och kamrar. Den siffran är högre än under de tre föregående åren (130 år 2021, 101 år 2020 och 55 år 2019). Kommissionen fick också fler besök av personalgrupper från olika nationella parlament.

Antal besök av kommissionsledamöter hos och deras möten med de nationella parlamenten under 2022 (totalt antal för samtliga medlemsstater: 147)

Interparlamentariska möten och konferenser

När det gäller interparlamentariska möten och konferenser⁹² präglades 2022 av en återgång till fysiska möten efter restriktionerna till följd av covid-19-pandemin, och kommissionsledamöter deltog i

- Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor vid Europeiska unionens parlament (Cosac)⁹³,
- Europeiska parlamentsveckan⁹⁴,
- den gemensamma parlamentariska granskningsgruppen vid Europol⁹⁵,
- flera interparlamentariska konferenser⁹⁶ och interparlamentariska utskottssammanträden⁹⁷.

Under Cosacs första ordinarie ordförandemöten för året, som hölls i hybridform i Frankrikes *Sénat* den 13–14 januari, inledde de nationella parlamenten en reflektionsprocess i två arbetsgrupper: den ena om de nationella parlamentens roll i EU och den andra om europeiska värden och rättsstatsprincipen.

Vid Cosacs 67:e plenarsammanträde, som hölls i Paris den 3–5 mars i skuggan av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, behandlades det franska ordförandeskapets prioriteringar, återhämtningsplanen för Europa, klimatförändringarna och energiomställningen samt konferensen om Europas framtid, och dagordningen dominerades av en debatt om Ukraina. Kommissionen underströk, genom videomeddelandet från ordförande Ursula von der Leyen och

⁹² Mer information finns i Europaparlamentets rapport om förbindelserna mellan Europaparlamentet och de nationella parlamenten i EU: <http://www.europarl.europa.eu/relnatpar/en/home/annual-reports.html>.

⁹³ Cosac – där kommissionen har observatörsstatus – är det enda interparlamentariska forum som anges i fördragen och återfinns i protokoll nr 1 om de nationella parlamentens roll i EU. Ytterligare information finns här: <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

⁹⁴ Europeiska parlamentsveckan sammanför parlamentariker från EU-medlemsstaterna och kandidat- och observatörsländer för att diskutera ekonomiska, budgetmässiga, miljömässiga och sociala frågor. 2022 års parlamentsvecka hölls den 15–16 mars på temat ”EU:s ekonomiska styrning ur ett parlamentariskt perspektiv” och bestod av ett plenarsammanträde, där ordförande Ursula von der Leyen höll ett viktigt anförande i form av ett videomeddelande, ett plenarsammanträde om EU:s egna medel, ett plenarsammanträde om reformen av stabilitets- och tillväxtpakten (då kommissionsledamot Paolo Gentiloni höll ett inledningsanförande) och en högnivåkonferens om faciliteten för återhämtning och resiliens.

⁹⁵ Den höll sitt tionde och elfte möte i Paris den 28 februari och i Bryssel den 25 oktober. Kommissionsledamot Ylva Johansson deltog i båda.

⁹⁶ Den interparlamentariska konferensen om Europeiska unionens strategiska ekonomiska oberoende, med kommissionsledamot Thierry Breton (den 14 mars), den interparlamentariska konferensen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, med den höga representanten/vice ordföranden Josep Borrell (den 5 september), den interparlamentariska konferensen om stabilitet, ekonomisk samordning och styrning i EU, med verkställande vice ordförande Valdis Dombrovskis (den 11 oktober).

⁹⁷ Det interparlamentariska utskottssammanträdet på Internationella kvinnodagen 2022 om ”En ambitiös framtid för Europas kvinnor efter covid-19 – psykisk belastning, jämställdhet inom distansarbete och oavlönat omsorgsarbete efter pandemin”, med vice ordförande Věra Jourová och kommissionsledamot Helena Dalli (den 3 mars), det interparlamentariska utskottssammanträdet om de första resultaten från konferensen om Europas framtid, med kommissionens vice ordförande Dubravka Šuica (den 17 maj), det interparlamentariska utskottssammanträdet om EU:s utvidgningspolitik efter Rysslands invasion av Ukraina, med kommissionsledamot Olivér Várhelyi (den 27 juni), det interparlamentariska utskottssammanträdet om rättigheterna för ukrainska kvinnor som flyr kriget, med kommissionsledamot Nicolas Schmit (den 12 juli), det interparlamentariska utskottssammanträdet om slutsatserna från konferensen om Europas framtid och de nationella parlamentens roll i EU, med vice talman Dubravka Šuica (den 26 oktober), det interparlamentariska utskottssammanträdet om utvärdering av Eurojusts verksamhet, med kommissionsledamot Didier Reynders (den 30 november), det interparlamentariska utskottssammanträdet om situationen för rättsstatsprincipen i EU, med kommissionsledamot Didier Reynders (den 1 december).

ett huvudanförande av vice ordförande Dubravka Šuica, medordförande för konferensen om Europas framtid, betydelsen av konferensen om Europas framtid som ett aldrig tidigare skådat demokratiskt experiment och de nationella parlamentens avgörande roll i den. Alla delegationer var med och undertecknade det uttalande till stöd för Ukraina som utarbetats av Cosac-trojkan, där man efterlyste respekt för alla staters suveränitet och territoriella integritet, inbegripet Georgien och Moldavien.

Vid ordförandemötet i Tjeckiens *Senát* den 10–11 juli fortsatte diskussionen om kriget i Ukraina och, med koppling till det, energitrygghet och inflation. Vid mötet ägnades särskild uppmärksamhet åt behovet av att stärka de europeiska demokratiernas motståndskraft mot utländsk påverkan och inre hot, och diskussioner om medier och demokrati hölls med vice ordförande Věra Jourová.

Vid Cosacs 68:e plenarsammanträde i Prag den 13–15 november hölls en mer geopolitisk debatt med fokus på EU:s strategiska oberoende, stödet till Ukraina och det europeiska perspektivet för länderna på västra Balkan och i det östliga partnerskapet, med vice ordförandena Věra Jourová och Maroš Šefčovič. I sitt inledande videomeddelande betonade ordförande Ursula von der Leyen att de nationella parlamentarikernas röst har stor betydelse när det gäller att bygga koalitioner för att åstadkomma positiva förändringar på många områden i dessa turbulenta tider.

Vid det andra plenarsammanträdet 2022 antog Cosac slutsatser och ett bidrag och återgick därmed till denna praxis efter två års uppehåll. I slutsatserna bekräftades nyttan av informella videokonferenser mellan Cosacs delegater och ledamöter av Europeiska kommissionen för att möjliggöra snabba och detaljerade diskussioner om konkreta europeiska initiativ. Tre sådana diskussioner hölls under 2022⁹⁸, alla under andra halvåret, eftersom Cosac under det första halvåret koncentrerade sig på att föra diskussionerna i sina arbetsgrupper.

I bidraget⁹⁹ hänvisades till Cosacs två arbetsgrupper som inrättades under det franska ordförandeskapet. Arbetsgruppen för de nationella parlamentens roll lade fram flera förslag om att stärka systemet för subsidiaritetsprövning och om att de tidigare och bredare bör delta i den politiska beslutsprocessen. Till de föreslagna åtgärderna hör bland annat att anordna interparlamentariska ad hoc-konferenser innan kommissionen lägger fram viktiga lagstiftningstexter eller lagstiftningspaket, att få kommissionsledamöter, ledamöter av Europaparlamentet eller ministrar från den medlemsstat som är ordförande i rådet att i större utsträckning delta i Cosacs arbete, och att ge ordförandena för de nationella parlamentens utskott för EU-frågor och Cosac rätt att ställa skriftliga frågor till kommissionen (liknande den rätt som Europaparlamentet har enligt artikel 230 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Dessa förslag skulle kunna genomföras genom befintliga kanaler inom ramen för den politiska dialogen med kommissionen. För andra skulle fördragen dock behöva reformeras, till exempel förslagen om att ge de nationella parlamenten en kollektiv rätt till indirekt initiativ, sänka tröskeln för ett ”gult kort” eller förlänga tidsfristen för motiverade yttranden¹⁰⁰. Den andra arbetsgruppen rekommenderade att man skulle främja en bättre förståelse av begreppen europeiska värden och rättsstatsprincipen och säkerställa en bättre övervakning av hur dessa respekteras, bland annat genom de nationella parlamenten.

⁹⁸ Den 6 oktober med vice ordförande Margrethe Vestager om krisinstrumentet för den inre marknaden, den 27 oktober med vice ordförande Věra Jourová om rapporten om rättsstatsprincipen och mediefrihetsakten och den 24 november med vice ordförande Maroš Šefčovič om förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket, särskilt när det gäller protokollet om Nordirland.

⁹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32015R0322&qid=1695116037445>.

¹⁰⁰ Se fotnot 51 för de nuvarande tröskelvärdena.

I sitt svar¹⁰¹ på Cosacs bidrag upprepade kommissionen sin beredvillighet att stärka dialogen med de nationella parlamenten genom de etablerade kommunikations- och samarbetskanalerna för att underlätta deras bidrag till och återkoppling om kommissionens politiska initiativ och lagstiftningsinitiativ.

Några av förslagen från Cosacs arbetsgrupper återspeglade förslag i slutrapporten från konferensen om Europas framtid av den 9 maj 2022. De omfattade en reform av mekanismen för subsidiaritetsprövning, varigenom det införs en möjlighet för nationella parlament (och regionala parlament med lagstiftande befogenheter) att föreslå ett lagstiftningsinitiativ på EU-nivå och i ett tidigare skede upprätta kontakter mellan kommissionen och de nationella parlamenten.

Under 2022 anordnade Finlands riksdag ett första världstoppmöte för framtidsutskotten den 12–13 oktober¹⁰² i syfte att öppna ett nytt interparlamentariskt forum för diskussion om den framtida politiken¹⁰³. En av rekommendationerna i Interparlamentariska unionens (IPU) globala parlamentariska rapport till parlamenten 2022 var att bli framtidsinriktade och leda den offentliga debatten om framtiden¹⁰⁴.

Under 2022 fokuserade de nationella parlamenten i interparlamentariska forum på i) den geopolitiska situationen och de geopolitiska utmaningarna till följd av kriget och behovet av att öka den europeiska demokratins motståndskraft, och ii) en djupgående reflektion om deras egen roll i det europeiska beslutsfattandet i Cosacs arbetsgrupper och processen för konferensen om Europas framtid. Dessutom växte ett nytt globalt forum för interparlamentarisk dialog om framtida politik fram, vilket skapar en möjlighet för de nationella parlamenten i EU att utveckla framsynskapacitet och bli proaktiva i frågor som är avgörande för framtiden.

6. DE REGIONALA PARLAMENTENS ROLL

De regionala parlamenten bidrar indirekt till kommissionens förbindelser med de nationella parlamenten. Enligt protokoll nr 2 ska de nationella parlamenten när de genomför subsidiaritetsprövningar av förslag till EU-rättsakter i syfte att utfärda motiverade yttranden i förekommande fall samråda med de regionala parlament som har lagstiftande befogenheter.

Ledamöter av de regionala parlamenten är också representerade i Regionkommittén, som genomför övervakningsaktiviteter via nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen och sin onlineplattform, som är utformad för att göra det lättare för regionala parlament som har lagstiftande befogenheter att delta i mekanismen för tidig varning när det gäller subsidiaritet (Regpex)¹⁰⁵. Genom RegHub-nätverket deltar Regionkommittén också i plattformen Fit for Future, som hjälper kommissionen att förenkla EU-lagstiftningen och minska bördan som en del av sitt arbete för bättre lagstiftning.¹⁰⁶

¹⁰¹ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88625192f0186270a85610010/Letter%20from%20VP%20Sefcovic.pdf> och <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88625192f0186270b8cca0011/Annex%20-%20Reply%20to%20the%20LXVIII%20COSAC%20Contribution.pdf> (finns bara på engelska).

¹⁰² <https://www.eduskunta.fi/EN/valiokunnat/tulevaisuusvaliokunta/Pages/The-World-Summit-of-the-Committees-of-the-Future.aspx>.

¹⁰³ Bland de ämnen som diskuterades fanns teknikens roll för att uppnå en mer miljövänlig och jämlik utveckling, behovet av gränsöverskridande reglering av digital verksamhet och användningen av algoritmer samt vikten av parlamentariskt samarbete i proaktivt beslutsfattande.

¹⁰⁴ <https://www.ipu.org/impact/democracy-and-strong-parliaments/global-parliamentary-report/global-parliamentary-report-2022-public-engagement-in-work-parliament>.

¹⁰⁵ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Mer information om Regionkommitténs verksamhet i samband med subsidiaritetsprövningen finns i avsnitt 2.4.

¹⁰⁶ Mer information om Fit for Future och RegHub finns i avsnitten 2.1 och 2.4.

Även om direkt interaktion mellan kommissionen och regionala parlament inte uttryckligen nämns i fördragen, beaktar kommissionen deras bidrag och besvarar dem. Allt fler regionala parlament¹⁰⁷ lämnade in allt fler resolutioner direkt till kommissionen: 74 resolutioner 2022, jämfört med 50 under 2021 och 33 under 2020. De rörde olika ämnen och initiativ, såsom sammanhållningspolitiken och regionala frågor, konferensen om Europas framtid, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och mänskliga rättigheter. Vissa bidrag var inriktade på specifika meddelanden från kommissionen¹⁰⁸ och lagstiftningspaket eller förslag¹⁰⁹, varav fem uttryckte farhågor om subsidiariteten¹¹⁰. Utöver yttranden deltog regionala parlament i kommissionens offentliga samråd, även om denna kanal hittills endast har använts aktivt av ett regionalt parlament som inkom med svar på flera offentliga samråd som kommissionen inlett¹¹¹. Ett regionalt parlament använde en annan kanal och inkom med sex yttranden via sitt nationella parlament¹¹². Förutom skriftväxlingar höll kommissionsledamöter även möten med regionala parlament¹¹³.

¹⁰⁷ De regionala parlamenten i Flandern, Vallonien, huvudstadsregionen Bryssel och Belgiens tyskspråkiga gemenskap (Belgien), Bayern, Thüringen och Baden-Württemberg (Tyskland), Balearerna, Baskien, Extremadura och Navarra (Spanien), Emilia-Romagna och Aostadalen (Italien), Oberösterreich (Österrike), Subkarpaterna (Polen), och det interregionala parlamentariska rådet [Saarland och Rheinland-Pfalz (Tyskland), Grand Est (Frankrike), Luxemburg (Luxemburg), Vallonien, Belgiens franskspråkiga gemenskap och Belgiens tyskspråkiga gemenskap (Belgien)]. Bayerns delstatsparlament utarbetade över 50 % av dessa resolutioner (37). Andra särskilt aktiva regionala parlament var Balearerna (11 resolutioner), Baskien (6 resolutioner) och Thüringen (4 resolutioner).

¹⁰⁸ Meddelande om en europeisk universitetsstrategi (COM(2022) 16 final), *Hållbara kretslopp för kol* (COM(2021) 800 final), *EU:s nya ram för mobilitet i städer* (COM(2021) 811 final), *Planen REPowerEU* (COM(2022) 230 final), *Resultattavlan för rättskipningen i EU 2022* (COM(2022) 234 final), *En EU-strategi för solenergi* (COM(2022) 221 final) och det europeiska medborgarinitiativet Minority SafePack – en miljon underskrifter för mångfald i Europa.

¹⁰⁹ Transparens och politisk reklam (COM(2021) 731 final), bekämpning av antisemitism (COM(2021) 615 final), europeiskt samarbete om högre utbildning (COM(2022) 17 final), utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet (COM(2021) 812 final), operativt polissamarbete (COM(2021) 780 final), industriutsläpp och deponering av avfall (COM(2022) 156 final), förebyggande och bekämpande av sexuella övergrepp mot barn (COM(2022) 209 final), hållbar användning av växtskyddsmedel (COM(2022) 305 final), den europeiska mediefrihetsakten (COM(2022) 457 final) och en samordnad strategi från unionens sida för att stärka motståndskraften hos kritisk infrastruktur (COM(2022) 551 final).

¹¹⁰ Bayerns delstatsparlament om förslaget till rådets direktiv om rösträtt och valbarhet vid kommunala val för unionsmedborgare (COM(2021) 733 final), förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (COM(2021) 851 final) och förslaget till rådets direktiv om fastställande av regler om ett avdrag i syfte att minska skattefördelen för finansiering med lån jämfört med finansiering med eget kapital och om begränsning av ränteavdragen i samband med bolagsbeskattning (COM(2022) 216 final) och förslaget till en europeisk mediefrihetsakt (COM(2022) 457 final), och om förslaget till en europeisk mediefrihetsakt, och i fråga om det sistnämnda även delstatsparlamentet i Thüringen.

¹¹¹ Bayerns delstatsparlament inkom med bidrag till fler än 20 offentliga samråd om initiativ inom ett antal olika politikområden.

¹¹² Det flamländska parlamentet lade fram yttranden om jämlikhetsstrategin för hbtqi-personer 2020–2025 (COM(2020) 698 final), ett förslag till förordning om bevis rörande folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser vid Eurojust, och *Europeiska planeringsterminen 2022 – Vårpaketet* (COM(2022) 600 final) samt tre yttranden på eget initiativ om folkomröstningarna i Ukraina, Masha Aminis död och människorättsituationen i Iran samt den humanitära krisen på Afrikas horn. Enligt förklaring 51 till fördragen ingår Flanderns parlament i Belgiens nationella parlamentariska system. I enlighet med ett samarbetsavtal mellan Belgiens nationella och regionala parlament från 2017 översänds yttranden från de regionala parlamenten via sekretariatet för talmanskonferensen för parlamentariska församlingar, med adress Belgiens *Sénat/Senaat*. Kommission registrerade dem tekniskt sett som yttranden från Belgiens *Sénat/Senaat* och svarade genom det nationella parlamentet.

¹¹³ Under 2022 träffade kommissionsledamot Olivér Várhelyi Flanderns regionala parlament (Belgien den 11 maj 2022) för en diskussion om EU:s grannskaps- och utvidgningspolitik.

7. SLUTSATS

Generellt sett skedde få förändringar jämfört med tidigare år när det gäller intensiteten i de nationella parlamentens övervakning av respekten för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna – för att säkerställa att EU-åtgärder endast vidtas när det är nödvändigt och endast i den utsträckning som krävs – och deras förbindelser med kommissionen, som präglats av en aktiv skriftlig och muntlig dialog.

Till exempel låg det totala antalet yttranden (inklusive motiverade yttranden) kvar på ungefär samma nivå (355 under 2022 jämfört med 360 under 2021), även om antalet yttranden fortsatte att variera avsevärt från ett nationellt parlament till ett annat. De tio mest aktiva kamrarna avgav lika många yttranden som 2021 (79 %), medan antalet kammare som avger yttranden ökade med en kammare. Generellt sett fortsatte de nationella parlamenten, som traditionellt har fokuserat på att kontrollera förslagens förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, att göra detta under 2022. På det hela taget fokuserade de nationella parlamenten i sina yttranden mer på förslag som omfattas av subsidiaritetsprövning än på meddelanden eller yttranden på eget initiativ, en tendens som är typisk för år under en kommissions mandatperiod med ett stort antal lagstiftningsförslag. Deltagandet i offentliga samråd var fortfarande obetydligt.

Utvecklingen under 2022 när det gäller kontrollen av respekten för subsidiaritetsprincipen ledde till följande anmärkningsvärda slutsatser:

- De nationella parlamenten avgav flest motiverade yttranden om ett lagstiftningsförslag från Europaparlamentet om att reformera EU:s vallag. Sedan 2017 har inget enskilt förslag fått lika många motiverade yttranden (5) som motsvarar lika många röster (8), även om detta antal fortfarande låg långt under tröskeln för en obligatorisk översyn av utkastet till lagstiftningsakt ("gult kort").
- Totalt sett inkom under 2022 dubbelt så många motiverade yttranden (32) med argument om att subsidiaritetsprincipen hade åsidosatts som föregående år. Även om detta antal låg en bra bit under tidigare toppar hade en sådan ökning inte skett sedan 2016. Några av dem grundades dock inte på någon tydlig kritik mot en överträdelse av subsidiaritetsprincipen utan snarare på en upplevd brist på analys av nationella förhållanden.
- Mer än 40 % av de motiverade yttrandena kom från ett och samma nationella parlament: Sveriges riksdag. En sådan hög andel hade förekommit tidigare, men inte under de senaste åren.

Jämfört med kommissionens två föregående mandatperioder har det under von der Leyen-kommissionens första tre år skett en tydlig minskning i det totala antalet yttranden och i antalet motiverade yttranden som gett upphov till subsidiaritetsinvändningar från de nationella parlamenten.

När det gäller förbindelserna mellan kommissionen och de regionala parlamenten ökade antalet bidrag betydligt under 2022 (72) jämfört med de två föregående åren (50 under 2021 och 33 under 2020), främst på grund av den höga aktiviteten i ett mycket begränsat antal regionala parlament.

Även efter det att covid-19-restriktionerna hade hävts 2022 och de flesta sammanträden återigen hölls på plats bibehölls de virtuella formaten av praktiska skäl vid vissa utvalda evenemang, till exempel i extra möten mellan Cosacs ordförande och kommissionsledamöter.

2022 föreslog de nationella parlamenten olika sätt att öka sitt inflytande i EU genom ett tidigare och bredare deltagande i den politiska beslutsprocessen. Dessa förslag lades fram i slutsatserna

från en särskild Cosac-arbetsgrupp och ett bidrag från plenarsammanträdet¹¹⁴, och återspeglades också i slutrapporten från konferensen om Europas framtid. Även om vissa förslag skulle kräva en fördragsändring upprepade kommissionen sin beredvillighet att stärka dialogen med de nationella parlamenten genom de etablerade kommunikations- och samarbetskanalerna för att underlätta deras bidrag till och återkoppling om kommissionens politiska initiativ och lagstiftningsinitiativ.

¹¹⁴ Cosacs bidrag och kommissionens svar återfinns i fotnoterna 99 och 101.